

Sisälllys — Innehåll 1/1991

Maailman raja	3
Jari Valkama Kangaskiuritutkimus 1990—91 — väliraportti	4
Vastine kirjoitukseen ”Suomi rakentaa”	11
Tapani Numminen Varsinais-Suomen lintuharvinaisuudet vuodelta 1989	12
Seppo Sällylä Tunnistuskilpailu II:n arviointi	20
Annika Forsten Ulkomaiset lehtitilaukset	20
Uusia kasvoja hallituksessa	21
LYL:n lintulehtipaketti 1991	21
Esa Laine ja Sampo Kunttu Lintukevät 1989 Varsinais-Suomessa	22
Ukuli 1990 — 21. vuosikerran sisältö	34
Osoitemuistio 1991	35
Sammanfattningar: Trädläckeundersökningen 1990—91 — mellanrapport	10
Sällsynta fåglar i Egentliga Finland år 1989	20
Svensk översättning: Annika Forsten Kansikuva/Omslagsbild: Jouko Hakala, peukalainen. Gårdsmyg. (Jurmo 2.10.1990).	

Ukuli

22. vsk.

ISSN 0782-8195

Julkaisija/Utgivare
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry
PL 67, 20101 Turku
Åbo Ornitologiska Förening rf
PB 67, 20101 Åbo
Päätoimittaja/Chefredaktör
Veijo Vänskä, puh. 926-54258
Toimitussihteeri/Redaktionssekre-
täre
Ilmari Pulli, puh. 921-447 251
Raadinkatu 2 D 48, 20750 Turku
(kaikki toimitukselle lähetettävä posti
tähän osoitteeseen)
Toimittajat/Redaktörer
Janne Lampolahti, puh. 938-55162
Sampo Kunttu, puh. 921-304424
Tilausmaksu v. 1991 on 60 mk.
Jäsenet saavat lehden ilmaiseksi.
Prenumerationspris år 1991 är 60 mk.
Medlemmar erhåller tidningen gratis.
Ilmoitushinnat/Annonspriser
1/1 s. 800 mk, takakansi 1000 mk
1/2 s. 600 mk, 1/3 s. 500 mk
1/4 s. 300 mk
Aineiston deadline
3/91 30.9. ja 4/91 30.11.
Painopaikka/Tryckeri
Serioffset, Turku 1991

Ahvenanmaan havainnot

Ahvenanmaalle on perustettu raporttikomitea, joka taltioi ja käsittelee havainnot suoraan tietokoneella. Vuodesta 1991 lähtien on tarkoitus julkaista tavanomaiset vuosiraportit.

Havainnot toimitetaan samaan tapaan kuin TLY:n katsauksiinkin. Myös vanhempia havaintoja ryhdytään keräämään. Tällöin tulevat

kysymykseen lähinnä havainnot pesimälinnuista, uhanalaisista lajeista ja harvinaisuuksista.

Lähetä havaintosi allaolevaan osoitteeseen, josta saat myös raporttimallin, jos sinulla on paljon havaintoja (puh. 928-31483):
Göran Sjuls,
PL 3 Gölby, 22150 JOMALA.

Mahtavaa

olisi, jos kaikki TLY:n ihanat jäsenet maksaisivat jäsenmaksunsa ajallaan. Jos et ole vielä ehtinyt hoitaa asiaa kohdaltasi, niin tee se mahdollisimman pian. Yhdistys tarvitsee tärkeän tukesi toimintansa turvaamiseksi. Toimi siis jo tänään ja suorita tilille KO 2095 806 joko 60 mk (vanhat) tai 80 mk (uudet jäsenet).

Maailman raja

Olipa kerran Jokin ja se Jokin asui suuressa, suuressa lämpimässä maailmassa, jossa kaikki oli hyvin hyvin turvallista ja onnellista. Se ei pelännyt yhtään mitään, se ei edes tiennyt mitä pelko on. Se Jokin ei jaksanut kovin paljon miettiä, sillä se nukahti aina kun oli keksimäsilläään että mistä kummasta tässä oli oikein kysymys.

Mutta se Jokin kasvoi koko ajan. Ja sitä mukaa kun se kasvoi, tuntui maailma kutistumistaan kutistuvan. Se jaksoi myös pysyä yhä kauemmin hereillä ja ihmetellä tuota kummallista maailmaa, joka oli kuin värjättyjä untuvia tai kuplivaan kylpyvaahtoa.

Eräänä päivänä se Jokin rupesi liikkumaan. Samalla kun se itse ojenteli itseään tuntui koko maailmakin liikahtelevan.

— Voi miten minä olen mahtava, se ajatteli. — Kun minä ojentelen itseäni koko maailma tottelee. Totisesti, minä olen maailman mahtavin olento! Näin ajatellen se kurotti päätänsä ja silloin, silloin tapahtui hyvin kummallinen asia. Kuului nimittäin selvästi ääni, joka sanoi: Kops! Kops, kops!

— Kops? Mikä ihmeen kops, ajatteli Jokin ja kurotti uudestaan ja taas kuului sama ääni. Kops. Silloin se ymmärsi.

— Maailman raja, se hihkaisi. — Minä olen löytänyt maailman rajan! — Minä, maailman mahtavin olento olen tullut maailman rajalle. Tämän rajan takana ei ole mitään! Ei yhtikäs mitään!

Mutta juuri silloin kuului maailman rajan takaa ääni, joka sai sen pelosta suunniltaan. Ihan selvästi sieltä kuului sama ääni: Kops, kops, kops! Joku Aivan selvästi koputti. Ja se joku oli aivan selvästi maailman rajan takana.

Silloin se jokin alkoi pelätä. Se pelkäsi niin kamalasti, että se aivan unohti olevansa maailman mahtavin olento, jota koko maailma tottelee. Tuo koputus ei totellut. Se oli selvä juttu. Se vain koputteli vaikka hän yritti olla ihan liikkumatta niinkuin ei olisi ollenkaan ollut olemassakaan.

Vähitellen koputus lakkasi ja Jokin alkoi tuntea itsensä vähän rohkeammaksi ja myös uteliaaksi.

— Minä löysin maailman rajan, se ajatteli. — Minä koputin sitä ja siten sieltä kuului vastaus. Siispä täytyy olla olemassa toinen maailma, näkymätön. Kenties siellä on toinen samanlainen olento kuin minä, se ajatteli. Se riemastui ajatuksestaan niin, että antoi maailman rajalle aivan hirveän kovan kopautuksen: KOPS! Ja heti perään kuului toiselta puolen vastaus. Aivan hirveän kova kopautus: KOPS. Ja niin Jokin jatkoi koputtelua ja aina kuului myös vastaus. KOPS, KOPS! KOPS, KOPS! Nyt se ei ollenkaan pelännyt. Tuntui hauskalta leikkiä koputusleikkiä. Mutta silloin tapahtui jotakin hyvin kamalaa. Se antoi maailman rajalle oikein hirmuisen kamalan kovan kopautuksen ja silloin maailman rajaan tuli iso särö. Ja heti perään tuli näkymättömästä maailmasta vastaus, hirmuisen kamalan kova kopautus, joka teki siitä säröstä ison reiän. Maailmassa oli nyt kertakaikkiaan iso reikä ja siitä reiästä tulvi maailmaan valtavan kirkas valo ja kummallista ääntä ja silloin se Jokin kyyristyi pelosta ihan kasaan, vapisi vain kuin lautasellinen marjapuuroa pesukoneen päällä.

Se ajatteli, että miksi hän oli koskaan ruvennutkaan koputtelemaan. Nyt maailmassa oli reikä. Miten hän saisi sen ikikuuna paikattua. Mutta kaikkein hirvittäväintä oli, että tuo toinen koputtelija ei ymmärtänyt lainkaan lopettaa, vaan jatkoi vaan särkemistä. Vähä vähältä tuo reikä suureni ja suureni ja äkkiä koko maailma kerrassaan halkesi kahtia!

— Piip, piip! Piip, piip!, sanoi se Jokin ja tunsu kuolevansa kaikesta kauheudesta, mitä oli tapahtunut. Se tunsu tulevansa sokeaksi tuosta kirkkaasta valosta ja kaikenlaiset äänet olivat räjäyttää sen korvat. Mutta silloin se tunsu kuinka jotakin pehmeää ja untuvaista kietoutui sen ympärille ja silloin se nukahti kaikesta järkytyksestä väsyneenä.

Kun Jokin heräsi, oli vähän hämälämpää ja se uskaltautui katsomaan ympärilleen. Se näki pehmeitä untuvia ja untuvien seassa oli jäännökset entisestä maailmasta, rikkoontuneen munan kuoret. HH

Milloin viimeksi näit tätä lintulajia? Vuonna 1990 käynnistynyt tutkimus pyrkii selvittämään, onko kangaskiuru taantunut Varsinais-Suomessa.

Den på år 1990 påbörjade undersökningen försöker utreda om trädlärkan har minskat i Egentliga Finland.

Jan Sjödersved

Kangaskiurututkimus 1990—91 -väliraportti

Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietinnön mukaan kangaskiuru kuuluu silmälläpidettävien lintulajien joukkoon. Uhanalaisuus oli tärkeä peruste tämän Turun ja Porin lääninhallituksen rahoittaman tutkimuksen käynnistämiseksi. Tutkimuksen päätaavoitteena on läänin kangaskiurukannan koon selvittäminen.

Tutkimus jatkuu edelleen vuonna 1991, ja loppuraportti tuloksista on luvassa loppuvuodesta.

Jari Valkama

Turun ja Porin lääninhallituksen Ympäristönsuojelutoimiston ja Turun yliopiston yhteishankkeena käynnistettiin viime keväänä kangaskiurututkimus, jonka keskeisenä tavoitteena on läänin kangaskiurukannan suuruuden arvioiminen. Maamme kangaskiurukanta taantui voimakkaasti 1950-luvulla (Hildén & Valjakka 1979, Koskimies 1983); siitä lähtien kannan on arvioitu pysytelleen vakaana aina 1980-luvun puoliväliin saakka, jolloin tapahtui toinen merkittävä taantuminen (A. Topp 1988). Kangaskiuru kuuluukin nykyään ns. silmälläpidettäviin lajeihin (Rassi 1985). Tämä tausta olikin perusteen rahoitetun tutkimuksen aloitta-

miselle. Koskimies (1983) epäilee, että kesälämpötiloilla olisi merkitystä lajin levinneisyydelle. Hän esittääkin, että kanta olisi väliaikaisesti ollut suurimmillaan 1900-luvun alussa ilmaston lämpenemisen vuoksi, mutta niukentunut 1950-luvulta alkaen kylmenemisen myötä.

Taantumisen syiksi on esitetty myös elinympäristömuutoksia, ympäristömyrkkijä tai ankaria talvia nimenomaan lajin talvehtimisalueilla. Ainakin A. Topp (1988), E.Topp (1988) ja Bijlsma et al. (1988) tukevat hypoteesia, jonka mukaan Keski-Euroopan ankarat talvet viime vuosikymmenen puolivälissä olisivat johtaneet kangaskiurujen joukkotuhoihin. Bijlsman mukaan Hollannin populaatio pieneni 53 % vuonna 1985 ja edelleen 29 % vuonna 1986. Erityisen pahoina hän piti sikäläisten kangaskiurujen talvehtimisalueille (Ranska, Espanja) osuneita runsaslumisia talvia.

Lajille tyypillisiä elinympäristöjä (kallio- tai harjualueiden avohak-

kuut, hiekkakuopat tai varastoalueet) luulisi Suomessa olevan tarjolla vähintään yhtä paljon kuin esimerkiksi 1950-luvulla. Kangaskiuru on sukkession alkuvaiheelle tyyppinen laji, mm. hakkuuaukeat ovat sille kelvollisia vain muutama vuoden ajan ennen liiallista ruohottumista ja taimettumista. Vanhojen pesimäalueiden umpeenkasvun myötä laji joutuu haikautumaan muille sopiville habitateille.

Tämä tutkimus toteutetaan sekä maastotöin että käyttämällä apuna muuta saatavilla olevaa tietoa. Tietoja saadaan mm. aiemmista selvityksistä (esim. Karhumäki 1980), lintutieteellisten yhdistysten arkistoista, lintuasemien havainnoista, lintuatlaksien aineistoista ja erilaisten vetoomusten avulla.

Kannan suuruuden arvioinnin lisäksi tavoitteena on saada tietoa lajin pesimisbiologiasta ja elintavoista, jotka on verraten huonosti tunnettu. Kaikki reviirit kartoitetaan ja niistä laaditaan erityinen reviiritietokanta.

Kenttätutkimukset 1990

Kangaskiurun esiintymistä tutkittiin kolmella painopistealueella: 1) Vakka-Suomessa, 2) Säkylänharjun-Virttaankankaan alueella ja 3) Hämeenkanakaalla Pohjois-Satakunnassa. Vakka-Suomea edustamaan valittiin 30 km × 30 km tutkimusalue, jonka lounaiskulman yhtenäiskoordinaatit olivat 672:21 (Askaisten lounaisosissa.) Tältä alueelta valittiin satunnaisesti 60 yhden neliökilometrin kokoista tutkimusruutua, jotka koluttiin tarkasti. Näillä tutkimusruuduilla oli kallioita n. 930 ha (15.5 % tutkimusruutujen pinta-alasta) ja tästä avoimia kallioita noin 80 ha. Muita mahdollisia kangaskiurualueita (esim. hiekkakuoppia) oli noin 50 ha. Kokonaan kalliottomia ruutuja otantaan osui kuusi kappaletta.

Kangaskiurun pesimäympäristöä ovat mm. laajat kallioalueet. Bland annat vidsträckt bergsområden är en typisk häckningsbiotop för trädgårkskan.

Kangaskiurureviirejä ruuduilta löytyi kahdeksan. Näin ollen sataa kalliioneliökilometriä kohti kertyi 86 reviiiriä ja sataa maaneliökilometriä kohti 13.8. Reviireistä kuusi oli kalliomaastossa ja kaksi hiekkakuopan ja kallion yhdistelmässä. Laji näyttää suosivan suuria yhtenäisiä kallioalueita, joilla on vähintään puolen hehtaarin suuruisia harvoja, matalakasvustoisia tai kokonaan puuttomia kohtia.

Säkylänharjun-Virttaankankaan alueelta tavoitteena oli tutkia kaikki potentiaaliset kangaskiuruhabitatit (avohakkuut, matalat taimikot ja hiekkakuopat ympäristöineen). Tällaisia 1.5–10 hehtaarin alueita tutkittiin n. 30. Koko alueelta (pinta-ala 40 neliökilometriä) paikallistettiin yhteensä 11 reviiiriä, joista viisi sijaitsi hiekkakuopan läheisyydessä. Mainittakoon, että noin kolmasosa tästä harju- ja kangasalueesta on puolustusvoimien hallinnassa. Alueella liikkuminen on vaarallista ja/tai kiellettyä. Kangaskiurujen kannalta tämä lienee kuitenkin paremminkin etu kuin haitta. Sekä PLY:n että TLY:n arkistojen mukaan varuskunta-alueella on 1960- ja 1970-luvuilla asustellut 10–15 kangaskiuruparia.

Jämijärvellä ja Kankaanpäässä sijaitseva Hämeen kangas on suunnilleen samankokoinen kuin Säkylänharjun-Virttaankankaan muodostama kokonaisuus. Vaikka Hämeenkankaallakin on melko runsaasti kangaskiurulle soveltuvia habitaatteja, löydettiin maastotarkastuksissa vain kaksi reviiiriä. Nekin sijoittuivat varsin pienelle alueelle Jämijärven lentokenttien maastoon.

Hämeenkyröläiset lintumiehet ovat melko paljon retkeilleet Hämeenkankaalla, mutta hekin ovat havainneet vain kaksi-kolme reviiiriä.

Harjujakso jatkuu kohti pohjoista Pohjankankaana, josta suuri osa on — kuinkas muuten — varuskunta-alueita. Pohjankankaalta saadut kangaskiuruhavainnot ovat varsin satunnaisia ja perustuvat lähinnä Niinisalossa palvelleiden varusmiesten kokemuksiin. ”Muutamaa” paria tarkemmaksi kannanarviota ei ole saatu.

Jari Södersved

Hämeenkankaan kaakkoispuolella, Ikaalisissa, on noin 15 neliökilometrin laajuinen harjujakso, jonka muodostavat Ulvaan- ja Valtanharjut. Kesällä 1990 alueelta löydettiin kaksi reviiiriä. Hämeenkyröläisten harrastajien mukaan alueella on aiemmin tavattu kahdesta viiteen laulavaa koirasta ja ainakin kolmelta vuodelta on havainnot poikueesta.

Kuten jo aiemmin kävi ilmi, ovat sekä Hämeenkangas että Säkylän-Virttaan harjualue suunnilleen samankokoiset. Muutoinkin alueet

Kangaskiurun reviiirin saa helposti selville äänitrapilla. Det är lätt att hitta trädlärkereviren med hjälp av bandspelare.

ovat toistensa kaltaisia: tieverkosto on suhteellisen laaja, hakkuuaukkoja ja hiekkakuoppia on siellä täällä ja kummallakin alueella liikutaan melko paljon. Hämeenkankaalla puusto lienee keskimäärin hieman järeämpää ja maanpinnan korkeusvaihtelut suurempia kuin eteläisellä vertailualueella. Hämeenkankaalla havaittiin kui-

tenkin vain 20 % Säkylän seudulla havaittujen kangaskiurujen määräästä. Ainakaan vielä ei tiedetä, miksi Hämeenkaan populaatio on niin paljon pienempi. Ehkä kangaskiurun harvinaisuudesta johtuen lintuja "riittää" pohjoisille habitaateille vähemmän kuin eteläisille?

Muita perinteisiä kangaskiurun pesimäseutuja ovat mm. Paraisten ja Salon seudun kalliot ja harjanteet sekä Pyhärannan—Uudenkaupungin alue, jolla Hannu Virtanen on tutkinut lajin esiintymistä ja pesimisbiologiaa jo muutaman vuoden ajan. Hän on luvannut julkaista tutkimusaluettaan koskevan kangaskiuruartikkelin Ukulissa lähitulevaisuudessa. Hänen havaintojaan ei ole tässä katsauksessa käytetty.

Salon seudulla lajin esiintymistä on tutkinut Juhani Karhumäki (1980). Hän totesi vuosina 1970—79 yhteensä 81 asuttua reviiriä 51 eri elinpiiriltä. Näitä tuloksia ei ole huomioitu taulukoissa 1 ja 3, koska vertailutietoa 1980-luvulta ei ole vielä saatu.

Mitä arkistot kertovat kangaskiurusta?

Turun ja Porin läänin alueella toimii neljä lintuyhdistystä: Porin, Tampereen ja Turun lintutieteelliset yhdistykset sekä Kyrösjärven seudun lintuharrastajat.

TLY:n arkistossa oli tutkimuksen alkaessa noin 200 kangaskiurukorttia; varhaisimmat havainnot ovat vuodelta 1854 (J. von Wright). Vuosien 1940—60 havainnot ovat lähes pelkästään Askaisten suunnalta (Lars von Haartman). Yhtenäisempi havainnointi alkaa vasta 1960-luvun alkupuolelta.

Taulukkoon 1 on kerätty arkistokorttiaiaineiston pohjalta asuttujen reviirien määrät viisivuotiskausittain vuosilta 1960—89. Taulukkoon on otettu mukaan myös tänä vuonna suoritettujen kyselyjen ja vetoomusten anti. Asutun reviirin minimikriteerinä on pidetty laulavaa koirasta. Oletukseen, että lauluhavainto todellakin kertoo asutusta reviiristä liittyy yksi virhetekijä: muuttoaikoina kangaskiuru kiurun

Taulukko 1. TLY:n toimialueen asutut kangaskiurureviirit kunnittain ja viisivuotiskausittain esitettynä. Asutun reviirin minimikriteerinä on pidetty laulavaa koirasta.

Tabell 1. Bebodda revir på ÅOF:s område kommunsvi och i femårsintervaller. Som bebott revir räknas en sjungande hane.

Kunta, kommun	1960 -64	1965 -69	1970 -74	1975 -79	1980 -84	1985 -89	Yht.
Alastaro	—	—	5	1	1	—	7
Askainen	4	2	1	3	—	—	10
Dragsfjärd	—	1	—	5	8	2	16
Halikko	—	1	2	2	2	—	7
Kaarina	1	2	4	—	—	—	7
Kalanti	—	4	5	3	1	—	13
Kemiö	—	—	2	2	2	3	9
Kiikkala	—	1	—	—	1	—	2
Kisko	—	—	2	1	—	—	3
Kustavi	2	1	1	—	2	1	7
Kuusjoki	—	1	—	—	—	—	1
Laitila	—	1	4	3	2	—	10
Lemu	2	2	—	—	—	—	4
Lokalahti	—	—	1	1	2	—	4
Masku	—	2	—	4	8	1	15
Merimasku	—	—	2	5	3	3	13
Mietoinen	—	1	—	—	—	—	1
Muurla	—	1	1	4	3	—	9
Mynämäki	—	2	—	—	—	—	2
Nauvo	—	2	—	—	6	—	8
Nousiainen	—	1	1	—	2	1	5
Paimio	—	1	1	—	7	—	9
Parainen	1	5	14	7	9	2	38
Perniö	—	—	3	2	2	—	7
Pertteli	—	1	2	1	1	—	5
Piikkiö	—	1	—	—	1	—	2
Raisio	—	4	2	2	—	—	8
Rusko	—	3	—	—	—	—	3
Rymättylä	1	6	4	13	7	2	33
Salo	—	1	5	—	—	—	6
Sauvo	—	—	1	—	1	1	3
Särkisalo	—	1	—	—	—	—	1
Taivassalo	—	—	—	—	1	—	1
Turku	—	7	2	1	2	—	12
Uusikaupunki	—	—	1	—	1	—	2
Vehmaa	—	—	4	2	1	—	7
Yläne	1	1	—	2	—	—	4
Yhteensä	12	56	70	64	76	16	294
Sammanlagt							

tavoin laulelee muuttolennonkin aikana. Siellä, missä koiras laulaa, ei välttämättä ole pesää tai edes naarasta.

1980-luvun puolivälin tienoilla asuttujen kangaskiurureviirien määrä putosi 76:sta 16:een. Romahdukseen vaikuttavia tekijöitä ovat ilmeisesti retkeilyn väheneminen tai/ja kangaskiurun taantuminen. Saattaa olla, että kaikkia havaintoja ei ole vielä toimitettu TLY:n arkistoon, mutta tämäkään mahdollisuus ei riittäne selittämään suuria eroja jaksojen

1980—84 ja 1985—89 välillä. Vuosina 1986—88 toteutettiin toinen lintuatlaskartoitus, jonka olisi voinut odottaa lisäävän retkeilyä myös kangaskiurumailla. Vai onko lintuharrastajayhteisössä tapahtunut niin dramaattinen asenne-/rakenemuutos, että perinteinen metsäretkeily on roimasti vähentynyt? Ehkä on, mutta on huomattava, että myös vakioteholla koko 30-vuotiskauden retkeilleet lintuharrastajat (joita on 15-20) ovat joutuneet toteamaan kangaskiurun taantumisen.

Taulukkoon 2 on kerätty asuttujen kangaskiurureviirien lukumäärät PLY:n, TaLY:n ja KySeLin toimialueiden niiltä osilta, jotka kuuluvat Turun ja Porin läänin. Havaintojen tulkintaa vaikeuttavat kuitenkin Säkylästä ilmoitetut yksittäiset, mutta usean parin havainnot. Esimerkiksi jakson 1965—69 kaikki reviirit olivat Säkylänharjulla, jakson 1975—79 reviireistä neljä ja jakson 1980—84 reviireistä viisi. Tulkinnan helpottamiseksi (?) olen lisännyt taulukkoon sarakkeen, jossa on ilmoitettu yhteenlasketut keväiset ja syksyiset muuttavien kangaskiurujen yksilömäärät. Tässäkin taulukossa havaitaan selvä reviiri- ja yksilömäärähuippu jaksolla 1980—84. Viimeisellä jaksolla lukumäärät laskevat jyrkästi.

Taulukko 2. Turun ja Porin läänissä TLY:n toimialueen ulkopuolella todettujen asuttujen reviirien lukumäärät ja kevät- ja syysmuutolla havaittujen yksilöiden lukumäärät viisivuotiskausittain vuosina 1960—89. Säpin lintuaseman havainnot käsitellään myöhemmin. A = reviirejä, B = reviirejä + muuttohavaintoja.

Tabell 2. I Åbo och Björneborgs länen utanför ÅOF:s område påträffade bebodda revir och antal flyttande fåglar på vår och höst i femårsintervaller 1960—89. Observationerna från fågelstationen på Säbbskär behandlas senare. A = revir, B = revir + flyttningsobservationer.

Jakso intervall	A	B
1960—64	10	—
1965—69	13	2
1970—74	1	9
1975—79	13	16
1980—84	40	48
1985—89	8	10
Yhteensä sammanlagt	85	85

Viime aikoina kiinnostus harvakuksia lintulajeja kohtaan on kasvanut, millä saattaa olla retkeilyä lisäävää vaikutusta. Toisaalta nk. bongaus ei ilmeisesti ole tuonut tietoon uusia reviireitä, sillä luultavasti laji käydään "näkemässä" paikoilla, joille pääsy on suhteellisen vaikeaa ja jotka ovat monen lintuharrastajan tiedossa.

Tapant Numminen, Paimio 14.4.90

Vuosina 1960—89 eniten asuttuja kangaskiurureviirejä ovat todennet seuraavat henkilöt (suluissa reviirien lukumäärä): Lennart Saari (25), Jarmo Laine (23), Harri Päivärinta (20), Pekka Siitonen (17), Esko Gustafsson (16), Juhani Karhumäki (16), Vesa Multala (16), Lars von Haartman (15), Esa Lehikoinen (13) ja Veijo Peltola (11). Tämä kymmenikkö on havainnut yli puolet kaikista asutuista kangaskiurureviireistä.

Kangaskiurupaikat kunnittain

Taulukossa 3 on esitetty, kuinka monta eri "kangaskiurupaikkaa" on Turun ja Porin läänin alueella kussakin kunnassa havaittu vuosina 1960—89 (yhdeällä paikalla saat-

Kangaskiurun reviiri on laaja, jopa 10 ha. Lajin elintapoja ei tunneta tarkasti. Trädlärkreviret är stort. Det kan vara t.o.m. 10 ha.

taa samanaikaisesti olla useampikin asuttuja reviirejä.) Suluissa on mainittu niiden paikkojen määrä, jotka ovat olleet asuttuina kahtena tai useampana vuonna. Lukuihin tulee suhtautua pienellä varauksella, sillä havainnoijien paikanmäärittystarkkuudet ja havaintopaikoista käytetyt nimet vaihtelevat. Epäselvimät ja — tarkimmat paikkakuvaukset on jätetty pois. Havaintoja arkistoitaessa olisikin perusteltua ilmoittaa kunnan ja kylän nimien lisäksi yhtenäiskoordinaatit 100 metrin tarkkuudella. Tämä menettely helpottaa huomattavas-

ti havaintojen tulkintaa ja vähentää siinä tapahtuvia virheitä (edellyttäen että koordinaatit on mitattu oikein!).

Laulavia kangaskiuruja on tavattu n. 190 eri paikalla, joista noin kolmanneksella kahtena tai useampana vuonna. Vain muutamilla paikoilla lajia on tavattu yli kymmenen vuoden ajan tai kauemmin. Eniten kangaskiurupaikkoja on tavattu Varsinais-Suomen eteläisissä ja lounaisissa (saaristo-) kunnissa. Näiden osuus kaikista kangaskiurupaikoista on noin puolet. "Kangaskiururikkaksi" paikkakunniksi osoittautuivat etenkin Parainen ja Rymättylä (20 % kokonaismäärästä). Kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että lintuharrastajien retkeily suuntautuu eri tehokkuudella eri kuntiin. Turun seudullakin on kuntia, joista ei ole lainkaan ilmoitettu kangaskiuruhavaintoja (mm. Aura ja Lieto).

Vetoomusten ja kyselyjen tuloksista

Kangaskiuria koskevia vetoomuksia on julkaistu TLY:n jäsentiedotteessa ja Satakunnan linnut-lehden numerossa 2/90. Kysely lähetettiin keväällä myös Kyrösjärven Seudun Lintuharrastajat ry:n lehteen/jäsentiedotteeseen, mutta tammikuuhun 1991 mennessä ko. julkaisu ei ole vielä ilmestynyt. Marraskuussa lähetettiin postitse 55:lle kangaskiurusta arkistokortin täyttäneelle kohdistettu kysely, johon on saatu 25 vastausta (palautusprosentti=45). Lisäksi on aktiivisesti painostettu kaikkia tahoja, jotka saattaisivat jotakin kangaskiurusta tietää.

TLY:n jäsentiedotteessa olleeseen vetoomukseen vastasi muutama harrastaja, Satakunnan linnut-lehden samaan vetoomukseen vain yksi. Vetoomusten anti jäi siis odotetusti niukaksi. Tokaisu "kuukaan ei tee mitään vaan kaikki odottavat muiden tekevän jotakin" osoitti jälleen mahtinsa.

Kohdistettu kysely

Asuttujen reviiirin määrää tämä kysely kohotti n. 70:llä, jotka on jo laskettu mukaan taulukkoon 1. Ky-

Taulukko 3. Tunnettujen kangaskiurun asuinpaikkojen lukumäärät kunnittain Turun ja Porin läänissä 1960–89. Suluissa niiden paikkojen lukumäärä, joilla laji on tavattu kahtena tai useampana vuonna. Huomaa, että Säkylän yksi paikka tarkoittaa koko Säkylän harjualueeta, jolla voi olla useita asuttuja reviiirejä samanaikaisesti.

Tabell 3. Antal kända häckningsställen kommunsvi i Åbo och Björneborgs län 1960–89. Antalet områden där arten påträffats två eller flera gånger finns inom parentes. Notera att platsen i Säkylä består av hela åsområdet där det kan finnas flera bebodda revir samtidigt.

Kunta, kommun				
Alastaro	2	(1)	Nousiainen	4 (1)
Askainen	6	(4)	Paimio	8 (1)
Dragsfjärd	8	(5)	Parainen	19 (7)
Halikko	7	(—)	Perniö	5 (—)
Hämeenkyrö	4	(3)	Pertteli	4 (—)
Ikaalinen	2	(2)	Piikkiö	2 (—)
Jämijärvi	3	(2)	Pori	4 (3)
Kaarina	2	(1)	Raisio	2 (1)
Kalanti	5	(2)	Rauma	2 (1)
Kankaanpää	3	(1)	Rusko	2 (—)
Kemiö	8	(1)	Rymättylä	19 (8)
Kiikala	2	(—)	Salo	5 (—)
Kisko	2	(1)	Sauvo	2 (1)
Kustavi	6	(1)	Säkylä	1 (1)
Kuusjoki	1	(—)	Särkisalo	1 (—)
Laitila	4	(3)	Taivassalo	1 (—)
Lemu	2	(1)	Turku	5 (3)
Lokalahti	5	(—)	Uusikaupunki	2 (—)
Masku	4	(3)	Vehmaa	8 (1)
Merimasku	2	(1)	Viljakkala	2 (—)
Mietoinen	1	(—)	Yläne	4 (—)
Muurla	4	(2)		
Mynämäki	1	(1)	Yhteensä,	193 64
Nauvo	7	(1)	sammanlagt	

selylomakkeen viimeisessä kohdassa vastaajia pyydettiin arvioimaan, onko kangaskiuru heidän mielestään taantunut. Vastaus piti antaa asteikolla kyllä — ehkä — en osaa sanoa — ei. Vastaukseen pyydettiin myös lyhyt perustelu. Tähän "gallup-kysymykseen" vastasi 23 henkilöä. Heistä 15 vastasi "kyllä", 4 "ehkä" ja 4 "en osaa sanoa". Mielipiteitään vastaajat perustelivat sillä, että vaikka oma retkeilyaktiivisuus on pysynyt vakana tai kohonnut, niin kangaskiuruhavainnot ovat vähentyneet erityisesti 1980-luvulla. Vain yksi vastaaja aprikoi, että oma retkeilyaktiivisuus on taantunut kangaskiuria enemmän. Havaintojaksojen pituudet vaihtelivat seitsemästä lähes viiteenkymmeneen vuoteen (keskimäärin 22 vuotta).

Erityisen paljon vaivaa kyselyyn vastatessaan ovat nähneet mm. Esko Gustafsson, Lars von Haartman ja Lennart Saari. He toimittivat si-

vukaupalla vanhojen havaintojen tarkennuksia, uusia havaintoja, karttoja ja erilaisia hyödyllisiä kommentteja.

Ohjeita kangaskiurujen etsintään

Kangaskiurureviirien etsinnässä olen pyrkinyt seuraamaan Erkki Toppin (1988) antamia 'ohjeita'. Toppin artikkeliin kannattaa ehdottomasti tutustua, mikäli se vain on mahdollista. Seuraavassa muutamia näkökohtia:

— potentiaalisia paikkoja ovat laajat avokallioalueet, kallioiden ja harjujen avohakkuut ja suurehkot hiikkakuopat

— alueiden tarkastus kannattaa aloittaa huhtikuun alkupuolella; parhaat vuorokaudenajat ovat varhainen aamu ja myöhäinen ilta. Topp mainitsee, että jos lintuja häiritään toistuvasti, niin ne saattavat siirtyä muualle.

Tapani Numminen, Päätio 4.6.87

Melkein piilokuva. Hyvä suojajävi kätkee kangaskiurun poikaset maastoon. Den utmärkta skyddsfärgen gör trädlärkeungarna nästan osynliga.

— kangaskiurun reviiri on laaja (jopa yli 10 hehtaaria). Siksi pikainen käynti alueen laidalla ei riitä. Haudonta- ja pesäpoikasvaiheen aikana laji ei laula (eikä vastaa atrappiin) kovin usein.

— ääniatrappi on erinomainen keino reviirin löytämiseksi. Mitään cd-tekniikkaa ei vaadita, sillä tavallisella kasettinauhurilla pärjää mainiosti. Liialti nauhaa ei kannata paikan päällä soitella, sillä se on mielestäni lintujen kiusaamista. — pesä löytyy parhaiten emojen liikkeitä seuraamalla (etenkin pesäpoikasaikaan) tai järjestelmällisesti maastoa komppaamalla.

Lopuksi

Tämän raportin päätavoitteena on kangaskiurutiedon ja lajia kohtaan tunnetun kiinnostuksen lisääminen. Vaikka tutkimus on vielä monilta osiltaan keskeneräinen (kenttätöyt, vetoomukset ja kyselyt, atlas- ja lintuasema-aineistot), oli aineistoa jo kertynyt sen verran, että sen osittainen käsittely ja julkaiseminen tuli tarpeelliseksi.

On varsin huolestuttavaa, mikäli 1980-luvun lopun raju taantuva kehitys osoittautuu todelliseksi, eikä esim. vähentyneestä retkeilystä johtuvaksi.

Vetoan jälleen kaikkiin lukijoihin: Ilmoittakaa hyvät ihmiset kaikki kangaskiuruhavaintonne (myös ”turhat retket” kannattaa il-

moittaa) minulle mahdollisimman nopeasti havainnonteen jälkeen. Toimitan havainnot edelleen TLY:n ja muiden yhdistysten arkistoihin. Havaintonne voitte ilmoittaa (mieluiten kirjeitse) osoitteeseen Jari Valkama, Tallgreninkatu 6 D 17, 20380 Turku, puh. 921-389 906.

Kiitokset

Haluan kiittää Turun ja Porin lääninhallituksen Ympäristönsuojelutoimistoa tutkimuksen taloudellisesta tuesta sekä avusta tarvittavien karttojen hankinnassa. Esa Lehikoinen on ollut Janne Lampolahden ohella kantavana voimana tutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Esa tutustui myös käsikirjoitukseen, mistä hänelle lämpimät kiitokseni. Erityisen kiitollinen olen kaikille kangaskiuruhavaintojaan luovuttaneille lintumiehille. Toivon tämän yhteistyön jatkuvan myös tulevaisuudessa.

Kirjallisuus

- Bijlsma, R. G., van Dijk, A. J., Hustings, S., Lensink, R. & Post, F. 1988: Have severe winters and fluctuations in the Woodlark Lullula arborea population in the Netherlands a relation? — *Limosa* 61 (2):91—95
- Hildén, O. 1979: Lintuasemat. Teoksessa Hildén, O., Tiainen, J. & Valjakka, R. (toim.): Muuttolinnot, ss.217.225, Kirjayhtymä, Helsinki.
- Karhumäki, J. 1980: Eräiden vähälukuisien pikkulintujen kesäaikaisesta esiintymisestä Salon seudulla 70-luvulla. — *Ukuli* 11 (1):20—24.
- Koskimies, P. 1983: Kangaskiuru. Teoksessa Hyytiä, K., Kellomäki, E. & Koistinen, J. (toim.): Suomen lintuatlas. — SLY:n Lintutieto Oy, Helsinki.
- Rassi, P. (toim.) 1985: Uhanalaisten eläin-

ten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö. II Suomen uhanalaiset eläimet. — Valtion painatuskeskus ja Ympäristöministeriö.

Topp, A. 1988: Kangaskiurusta Haliaksen aineiston pohjalta. — *Tringa* 15: 38—39.

Topp, E. 1988: Kangaskiurun elintavoista ja esiintymisestä Kirkkonummen ja Inkoon seudulla 1983—87. — *Tringa* 15: 32—36.

Sammanfattning

Trädlärkeundersökningen 1990—91 — mellanrapport

Enligt ett betänkande från kommittéen för hotade djur och växter hör trädlärkan till de arter som det bör hållas ett öga på. Detta faktum var en viktig orsak till att detta projekt, som finansieras av Åbo och Björneborgs länstyrelse, påbörjades. Huvudmålet för undersökningen har varit att utreda storleken på populationen av trädlärka.

Undersökningen grundar sig på en analys av både fältarbete och gamla observationer. Fältarbetet utfördes sommaren 1990 på tre områden: Vakka-Suomi, åsområdet i Säkyä och Alastaro och Hämeen kangas i norra Satakunta.

På dessa områden hittades 23 bebodda revir. I fågelföreningens kartotek finns det observationer från 400 bebodda revir i hela länet. Trädlärkor har påträffats sjungande eller häckande på ca 200 olika ställen. Undersökningen fortsätter år 1991 och slutrapporten torde bli färdig i slutet av året.

Författarens adress: Jari Valkama, Tallgrensgatan 6 D 17, 20380 Åbo, tel. 921-389 906. □

Vastine kirjoitukseen ”Suomi rakentaa” Ukuli 4/90

Melkoista menoamista, myöntää täytyy, kaikkalainen rakentaminen, kuten nimikirjainkummaajainen ”PL” Ukulissa 4/90, kirjoitti. Valkeakoskelaisena lintuharrastajana, vaikkakin uhmaamalla PL:n toivomusta keskiverto-ornitologina, hämmästytti anonyymien valkeakoskelaisen huippuornitologin mielipiteen vetäminen mukaan muutoin erittäin vaikuttavaan kirjoitukseen. Mitä hiton tekemistä jonkun ornitologin torninrakentamisella on siihen, minkä kannan hän ottaa suojelukysymyksiin ja niiden hoitamiseen.

Poisjäämiseen voi olla moniakini syytä, joita ko. henkilö ei ole halunnut syystä tai toisesta selitellä. Kokemuksesta tiedämme monen suojeluhenkisen yhteydenoton useisakin suojelukysymyksissä erittäin vaativiksi ja ellei juuri sillä hetkellä ole aikaa tarttua kyseiseen asiaan, saa todeta olevansa sakinpelturi tahi muutoin luonnonsuojelullisesti epäluulonalainen henkilö.

Poissaolot Kojjärvellä, lintutornin rakentaminen Suomessa tai Valkeakoskella ei mielestämme ollut kovin älykäs vertaus, paremminkin turha herja. Olemme kaiken kaikkiaan erittäin mielissämme kaikesta Valkeakoskeen suuntautuvasta huomiosta, vähemmässä määrin kuitenkin luonnonsuojelukielleisyyteen viittaavasta. Lintutornien rakentaminen ei mielestämme ole tätä, ohjaavathan ne jatkuvasti kasvavia luonnonharrastajamääriä alueille, jossa on vähiten haittaa luonnolle.

Monessa suhteessa olemme samaa mieltä kuin PL, mutta paineita pitäisi asettaa enemmän valtionhallinnon suuntaan. Lintutieteelliset yhdistykset ja niiden jäsenet ovat niin suuri vapaaehtoistyövoima erilaisissa tutkimusprojekteissa, että tässä olisi kehittämisen

arvoinen voimavara, monenlaisten suojeluprojektien eteenpäin viemiseen. Asia erikseen on sitten miten yksityiset jäsenet systeemin mieltävät?

Kaikilla meillä tavallisilla duunareilla on omat menomme ja meininkimme, mutta toivottavasti edes asuinseutumme luonto olisi sydämenasia, kuten itse lintuharrastuksen sisäistämme. Se joka ei näe kovin tärkeäksi niitä pieniä rippeitä, jotka ovat häviämässä kotiseudulta, toivottavasti lähtee näille kansallisesti tärkeille alueille, siis toivottavasti.

Itse emme ole toistaiseksi ehtineet Kojjärvelle, emme rakentamaan saati suojelemaan, mikä on vahinko, sillä tärkeitä juttuja kaikki tyynni. Kuitenkin jos sormella osoitellaan, niin nimellä, silloin voi vastineen esittää asianomainen jota osoitellaan. Jos tähän ei ole rohkeutta, ei pidä myöskään kirjoittaa.

Terveisin:
Valkeakosken Lintuharrastajat
Markku Alanko Jorma Ahola

Pieni kommentti toimitukselta

Ukulin pääkirjoituksessa on yleensä ollut vain nimikirjaimet ja tämä käytäntö on haluttu suoda myös niille kirjoittajille, joilta on pyydetty juttu. Toimituksen suunnitelmassa on jo pitkään ollut saada juttuja-pääkirjoituksia ansioituneilta ja huomattavilta lintuharrastajakonkareilta ja näin myös jatkossa. Tarkoituksena on tuoda esille painavia näkökulmia lintuharrastukseen toivomuksena, että erilaiset näkemykset antaisivat hedelmällistä ravinnetta ajatuksille ja keskustelulle.

Ilmari Pulli

Kuvassa onkin metsäkirvinen

Kiireitä kun on, niin toimitukselle voi välistä sattua monenmoista kömmähdystä. Kiitos Hannu Jännekselle kirjeestä ja huomautuksesta, että Ukulissa 4/90 sivulla 27 oleva lintu onkin metsäkirvinen, vaikka kuvatekstissä puhutaan niitkyrkivisestä. Näin Jännes perusteluissaan:

”Lajin määritys on helppoa kupeiden viirutuksen, naaman kuviointien, nokan muodon ja tertiaalisen löytyksen perusteella (aiheesta löytyy hyvä esitys Tringa-lehdestä).”

2 kv, vaan ei subad

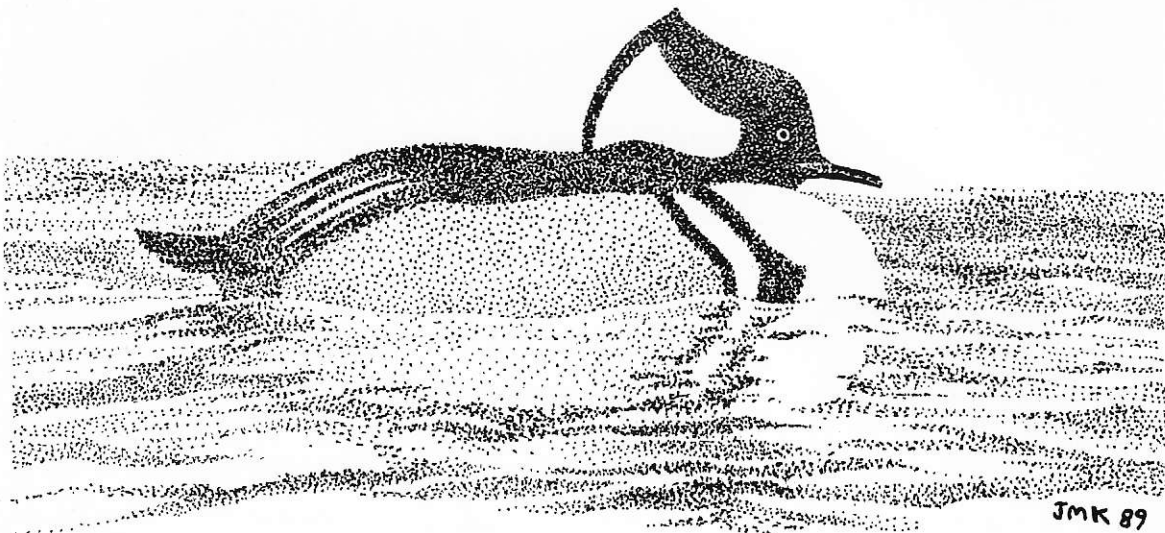
Samassa Ukulin numerossa 4/90 on toimitukselle sattunut myös pieni tarkkuusvirhe iänmäärityksessä. Sivulla 33 oleva arokotha on nimittäin 2 kv-yksilö, vaikka toimitus on määrittänyt linnun subad-arokotkaksi.

Selvin tuntomerkki, mikä paljastaa linnun 2 kv-ikäiseksi, on siiven takareunan S-muoto.

Korrigeringar

Fågeln på sida 27 i Ukuli nr 4/90 är en trädpiplärka och stäppörnen på sida 33 är en 2K fågel.

Naantalissa tavattu harjakoskelo oli yksi vuoden 1989 kovimpia harvinaisuuksia. Kamskrake.

Joel Karvonen

Vuonna 1989 havaittiin Varsinais-Suomessa suhteellisen vähän harvinaisuuksia ja vain 27 ilmoitusta läpäisi RK:n tiheän seulan. Yllättävää oli huippuharvinaisuuksien esiintyminen. Vuoden myötä maakunta sai kaikkiaan neljä uutta lintulajia.

Tapani Numminen

Turun ARK on antanut RK:lle lausuntoja ja tarkastanut havaintoja laatimaansa lajiluetteloon kuuluvista lajeista vuodesta 1982 alkaen. Itselläni on ollut tilaisuus tarkkailla koko yhdeksänvuotista kehystistoriaa sihteerin silmin. Aluksi ARK:ta hieman vierastettiin, mutta nykyisin sen olemassaoloa ja asemaa voitaneen pitää itsestäänselvyytenä. Voidaanhan ARK:ta pitää vaikka osana havaintotoimikuntaa.

Joka tapauksessa yllekirjoittanut luopuu sihteerin toimesta ja halu-

Varsinais-Suomen lintuharvinaisuudet vuodelta 1989

aa kiittää kaikkia ARK:n ja RK:n toiminnassa mukana olleita yhteistyökumppaneita sekä ennenkaikkea havaintojaan ARK:lle jättäneitä lintuharrastajia.

Uudeksi sihteeriksi on valittu Hannu Friman.

Kuten taulukosta 1. helposti havaitaan, poikkeavat havaintoluvut vuosittain toisistaan suuresti. Ilmoitusten lukumääriin vaikuttavat paitsi vuosien erilaisuus ja mäsäsiintymiset myös ajoittain tehtävät muutokset (lue poistot) lajiluettelossa. Taulukolla ei niinkään pyritä esittämään harvinaisuuksien esiintymistä, vaan paremmin ARK:n vuosittaista työmäärää. Vertailun vuoksi todettakoon, että RK käsittelee yhdessä vuodessa havaintoja jotakuinkin yhtä paljon kuin ARK on käsitellyt yhdeksässä vuodessa yhteensä, 408 ilmoitusta.

Vuosi 1989

Kulunut vuosi ei harvinaisuuksien lukumäärän suhteen ollut Varsinais-Suomessa mullistava. Ainoastaan 27 ilmoitusta läpäisi RK:n tiheän seulan. Paljon enempää ei niitä tarjottukaan. Yllättävää sen sijaan oli huippuharvinaisuuksien esiintyminen. Uusina lajeina Varsinais-Suomelle kirjattiin: mustakiuru, pyrstötulokku, kahlaajapäsky ja harjakoskelo. Maakunnassa tavattujen lajien lukumäärä nousi 333:een. Prosuvisiittinsä suorittivat kahlaajapäaskyn lisäksi amerikkajääkuikka, pilkkaniska sekä västäräkin englantilainen *yarrelli*-muoto.

Mielenkiintoisimmasta päästä ovat myös aikainen lyhytnokkahanhi, kaksi isohaarahaukkaa, kesäinen isovesipääsky, ja riuttatiirat sekä ARK:n puolelta kaksi jääkuikka-

kaa, kaksi rantakurvia, tunturikihu sekä lapinuunilintu.

Muutokset vuodesta 1991 alkaen

Vuoden 1988 katsauksessa esitettyyn tarkastettavien lajien luetteloon lisätään lyhytnokkahanhi, jonka RK on poistanut listaltaan vuoden 1991 alusta.

Muutokset ARK:n jäsenluettelossa sisältää paitsi sihteerin vaihtumisen myös Jussi Lindströmin ja Ari Linnan toiminnan päättymisen komiteassa sekä Juha Varrelan jatkaminen vuoden 1991 alusta lyhyen tauon jälkeen.

Uutta sensijaan ei ole katsauksen värikuvaliite. Värierottelun tämänkertainen lahjaraha löytyi Repro-Time Oy:stä ja neliväripainatuksen lahjoitti Serioffset. Suurkiitokset tukijoille.

Lyhenteet

Havainnot: pull=untuvapoikanen, juv=nuori, subad=esiakuinen, ad=vanha, 1kv=ensimmäisellä kalenterivuodellaan oleva (31.12. asti, 1.1. jo 2kv jne.), ♂=koiras, ♀=naaras, ♀-puk.=naaraspukuinen, ♂ ♀=pari, (vrt. 1♂1♀=yksi koiras ja yksi naaras), jp=juhlapukuinen, vp=vaihtopukuinen, kp=kesäpukuinen, pp=peruspukuinen, tp=talvipukuinen, v=vaalearimuoito, t=tumma värimuoto, vm=välimuotoinen, ä=ääntelevä (ei nähty, nähty ääntelevä=1), Ä=laulava (ei välttämättä nähty), r=rengastettu tai pyydystetty, N=pohjoiseen (NW=luoteeseen jne.), m=muuttava, p=paikallinen, yöm=yömuuttoyksikkö (äänikerta, ei yksilömäärä), a=parvi (a5=viiden parvi, 5a=viisi parvea), n100=noin sata, I=tammikuussa (jne).

Lajinimen jäljessä olevista tapauksista kuvaavista luvuista

ARK-lajiluettelo 1.1.1991 alkaen

jääkuikka
jääkuikka-laji
pikku-uikku
mustahaikara
lyhytnokkahanhi
kiljuhanhi
kyhmyhaahka
kiljukotka-laji
haarahaukka
niitty/arosuoahaukka
muuttohaukka
kiiruna
viiriäinen
keräkurmitsa
heinäkurppa
rantakurvi
leveäpyrstökihu
tunturikihu
isolokki
pikkukajava
mustatiira ei jp
pikkutiira
etelänkiisla
sininärhi
valkoselkätikka
lapinuunilintu
sepelrastas syksyllä
lapintiainen
keltahemppo
pikkusirkku
kultasirkku
kuukkel
nokivaris

ARK:n kokoonpano

Tom Lindroos
Tapani Numminen
Hannu Friman
Hannu Klemola
Jarmo Komi
Juha Varrela

Täytetyt RK/ARK-lomakkeet tulee toimittaa sihteerille.

ensimmäinen kertoo Varsinais-Suomessa hyväksytyjen havaintojen määrän vuoden 1988 loppuun mennessä, lukupari kertoo Varsinais-Suomen havaintojen osuuden koko maassa tehdyistä havainnoista vuonna 1989.

RK:n hyväksymät havainnot

AMERIKANJÄÄKUIKKA (1,1:3)
Gavia immer

7.6. Houtskari, Svinö jp (Kalle, Jouko ja Kristiina Rainio). Edellisen kerran laji tavattiin 1.—2.8.1981 Jurmossa, silloinkin juhlapukuinen lintu.

LYHYTNOKKAHANHI (16,2:26)
Anser brachyrhynchus

27.3. Mietoinen, Pyhä (Heikki ja Oiva Assinen, Kalevi Häkkinen).

22.4. Pyhäranta, Rihtniemi NE (Jarmo Komi ym.).

INTIANHANHI

Anser indicus

13.—29.9. Kemiö, Sjöläs ad (Jukka K. Nurmi). 15.9. Kemiö, Strömman ad (Sampsu Cairenius, Jyrki Lausamo, Visa Rauste).

Havainnot koskevat samaa yksilöä. Suomessa tehdyt intianhanhihavainnot tulkitaan koskevan häkeistä tai tarhoista karanneita lintuja.

Kahlaajapäsky Halikonlahdella. Huomaa siiven valkea takareuna. Vadarsvala.

Seppo Säilylä, Halikoni, 1.8.89

Taulukko 1. Turun ARK:ssa käsiteltyjen RK- ja ARK-havaintojen sekä pidettyjen kokousten lukumäärät vuosittain.

	-82	-83	-84	-85	-86	-87	-88	-89	-90	Yht.
ARK-hav.	47	49	39	55	48	37	50	57	26	408
ARK-hav.	75	98	128	85	51	29	92	77	59	694
Kokoukset	3	3	4	4	3	2	3	3	2	27

Hannu Friman

LUMIHANHI (12, 3:11)

Anser caerulescens

15.5. Kaarina, Kuusistonlahti 2 (Daniel Brännkärr, Samu Numminen, Kalle Rainio).

18.5. Korppoo, Utö (Tapio Lineri).

8.8. Korppoo, Jurmo (Sampo Laukkanen, Jani Ceder).

Suomessa lumihanhia on tavattu jo yli sata yksilöä.

PUNAPÄÄNARSKU (6, 1:1)

Netta rufina

7.8. Korppoo, Jurmo ad ♀ (Sampo Laukkanen, Jani Ceder).

PILKKANISKA (1,1:3)

Melanitta perspicillata

6.5. Pyhäranta, Rihtniemi ad ♂ NE (Hannu Virtanen ym.). Edellinen pilkkaniska tavattiin Korppoossa 26.5.1916.

HARJAKOSKELO (0,1:2)

Mergus cucullatus

29.10.—4.11. Naantali Luolalanjär-

vi jp (Tom Lindroos, Ilari Sääksjärvi).

Harjakoskeloa tarhataan yleisesti ainakin Englannin vesilintutarhoissa. Lajin on tulkittu harhautuneen Eurooppaan luonnonvaraisesti, eikä linnussa todettukaan mitään karkulaisuuteen viittaavaa.

Lajin Suomen ensihavainto tehtiin saman vuoden keväällä Oulunsalossa. Varsinais-Suomen 333. laji.

ISOHAARAHAUKKA (3,2:4)

Milvus milvus

15.3. Turku, Rauvolanlahti N (Rurik Baarman, Pentti Vihanto, Rolf Karlson).

24.3. Parainen, Granvik NW (Ari Kuusela, Jussi Jauhiainen, Jarmo Saarnio).

Edelliset havainnot: Turku 1965 ja 1982 sekä Raisio 1976. Isohaarahaukkahavaintojen runsastuminen Suomessa on suoraa seurausta Ruotsin kannan ilahduttavasta kasvusta.

Mustapäätasku näyttäytyi Turussa ja Särkisalossa. Svarthakad buskskvätta.

NIITYTSUOHAUKKA (23, 1:11)

Circus pygargus

14.5. Kaarina, Kuusisto +2kv ♂ (Hannu Kormano). Normaalin niukka esiintyminen.

9.5.1987 Raisio, Kukonpää +2kv ♂ (Hannu Kormano, Rauli Lumio, Juha Varrela ym.).

AVOSETTI (25, 1:3)

Recurvirostra avosetta

30.4. Korppoo, Jurmo (Pasi Pirinen ym.). Jurmo jatkaa totutulla avosetti-linjalla.

KAHLAAJAPÄÄSKY (0,2:4)

Glareola pratincola

1.—3.8. Salo, Halikonlahti ad (Sepo Sällylä).

20.—22.8. Kemiö, Sjöläx ad (Jukka K. Nurmi).

Varsinais-Suomen 332. laji. Suomessa tavattiin kolmessa viikossa

neljä kahlaajapääsäskyä. Muualla läntisessä Euroopassa ei vastaavaa todettu.

ALASKANSIRRI (4, 1:3)

Calidris melanotos

13.—17.9. Salo, Halikonlahti 1kv (Janne Riihimäki, Seppo Sällylä ym.).

Edelliset havainnot: Raisio ja Salo 1971 sekä Turku ja Korppoo 1984. Suomessa on havaittu yhteensä 21 yksilöä.

ISOVESIPÄÄSKY (4, 1:1)

Phalaropus fulicarius

29.7. Pyhäranta, Laitakari +1kv (Hannu Virtanen).

Edelliset havainnot: Turku 1956 ja 1975, Korppoo 1969 sekä Nauvo 1976. Suomessa on havaittu 31 yksilöä.

RIUTTATIIRA (2.2:7)

Sterna sandvicensis

22.4. Pyhäranta, Rihtniemi 2 (Jarmo Komi ym.).

16.6. Korppoo, Jurmo (Lauri Hänninen).

Vasta kolmas ja neljäs havainto Varsinais-Suomesta. Pyhärannasta ilmoitettiin 1+2 yksilöä. RK tulkitse lintuja varmuudella olleen kaksi. Edelliset havainnot vuosilta 1983 ja 1987. Suomessa riuttatiira on tavattu jo viitisenkymmentä kertaa valtaosan havainnoista ollessa Lågskäriltä ja Hangosta.

MUSTAKIURU (0,1:2)

Melanocorypha yeltoniensis

8.4. Korppoo, Jurmo (Tom Lindroos ym.).

Varsinais-Suomelle 330. laji. Lintu teki nopean läpilennon saaren poikki laskeutuen hetkeksi paikalla olleiden ihasteltavaksi.

Suomen ensihavainto tehtiin Joensuussa kahta viikkoa aikaisemmin. Euroopasta mustakiuruhavainnot tunnetaan alle 10.

ISOKIRVINEN (?, 1:9)

Anthus novaeseelandiae

20.—23.9. Turku, Åvik (Mikko Tamminen).

VÄSTÄRÄKKI (1, 1:1)

Motacilla alba

9.5. Mietoinen, Mynälahti 2kv ♂/♀ (Tom Lindroos). Havainto

koskee Englannissa esiintyvää mustaselkäistä *yarrellii*-tyyppiä. Vasta kolmas havainto Suomesta. Edelliset: Turku 1985 ja Porvoo 1988. Vuoden 1985 kaksi havaintoa Ruissalosta tulkittiin koskevan samaa yksilöä.

MUSTAPÄÄTASKU (18, 2:4)

Saxicola torquata

16.—19.4. Turku, Ruissalo 2kv ♂ (Tom Lindroos ym.).

27.4. Särkisalo, Ramsö ♂ (Tomi Muukkonen, T. T. Koskinen).

Ruissalon lintu kuului eteläiseen *rubicola/hibernans*-roturyhmään. Tehty havainto on maamme neljäs tästä roturyhmästä. Suomen ensimmäinen eteläinen mustapäätasku määritettiin Turussa 22.—26.3.1982.

HIPPIÄISUUNILINTU (16, 3:43)

Phylloscopus proregulus

14.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Rami Metsäranta, Mika Salmi).

14.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Markku T. Santamaa, Tom Lindbom, Pekka Alho).

24.10. Korppoo, Jurmo r (Hyvönen Raimo).

Havainnot rengastetuista ei tarkisteta, Suomessa todettiin ennätysmäiset 46 yksilöä, joista 27 rengastettiin.

5.10.1988 Uusikaupunki, Liesluoto (Tapio Lineri).

KIRJOSIIPUUNILINTU (31, 1:14)

Phylloscopus inornatus

28.9. Uusikaupunki, Pyhämaa (Raimo Virtanen).

Suomessa tavattiin 14 yksilöä, joista kolme rengastettiin.

SEPELSIEPPO (?, 1:5)

Ficedula albicollis

29.—30.4. Korppoo, Jurmo ♂ (Pasi Pirinen).

TLY:n arkisto tuntee lähes 50 sepelsieppohavaintoa, joista osa on huomattavan vanhoja eikä siten minkään komitean (RK tai ARK) tarkistamia.

PARTATIAINEN (5, 0:1)

Panurus biarmicus

29.4.1988 Raisio, Raisionlahti ♂ (Tapio Lineri).

Edellisessä katsauksessa julkaisiin samalta paikalta päivää aikai-

semmin kaksi lintua, joista toinen oli koiras.

MUSTAOTSALPINKÄINEN

(19, 1:8)

Lanius minor

26.8.—3.9. Yläne, Kirkonkylä ad (Kari Karhu ym.).

7.5.1988 Dragsfjärd, Hiittinen (Pentti Panula, Lotta Lassenius-Panula).

PYRSTÖTULKKU (0, 1:1)

Uragus sibiricus

25.—27.4. Kustavi, Kaurissalo ♀ (Jari Helstola, Seppo Kallio). Suomen ja Euroopan ensihavainto, Varsinais-Suomelle 331. laji. Pääosin paikkalintuna pidetyn pyrstötulkun tapaaminen Suomen leveysasteilla on vuoden suurin raritahtuma.

Hylätyt havainnot

LUMIHANHI

Anser caerulescens

22.4. Uusikaupunki, Lepäinen. Ilmoitus koski ns. sinihanhea, josta ei toistaiseksi ole yhtään hyväksyttyä havaintoa Suomesta.

HANHIKORPPIKOTKA

Gyps fulvus

14.4. Uusikaupunki, Karhukari.

NIITTYSUOHAUKKA

Circus pygargus

15.5. Korppoo, Jurmo ♀-puk.

28.5. Marttila, Prunkila 2kv.

ARK:n hyväksymät havainnot

JÄÄKUIKKA

Gavia adamsii

18.5. Korppoo, Jurmo 2kv p (Hannu Friman ym.).

20.5. Korppoo, Jurmo 2kv/tp NE (Hannu Friman, Kari Aromäki, Jari Helstola).

PIKKU-UIKKU

Tachybaptus ruficollis

11.2. Turku, Ruissalo tp (Pekka Alho, Heidi Peltomaa ym.).

KATTOHAIKARA

Ciconia ciconia

24.—25.4. Halikko, Hajala (Lehtitieto, ilmoitti Tapani Numminen).

26.—27.4. Nousiainen, Valperi (Lehtitieto, ilmoitti Tapani Numminen).

8.5. Perniö, Lehtijärvi 3 (Jukka K. Nurmi).

20.5. Perniö, Laukka 3 (Jukka K. Nurmi).

5.—7.6. Paimio, Kerkola (Tapani Numminen).

9.6. Halikko, Hajala (Erkki Mikola, Hanna Järvinen).

2.7. Perniö, Joutna 2 (Jukka K. Nurmi).

11.—12.7. Halikko, Onnenperä 2 (Lehtitieto, ilmoitti Tapani Numminen).

9.—10.10. Yläne, kirkonkylä (Heikki Aalto, Raimo Nummelin).

Edellisten lisäksi:

Kattohaikaran väitettiin kantaan Taivassalossa risuja erään maatalon savupiipun päälle, kunnes talon varsinainen asukka poisti kyhämän veto-ongelmien vuoksi. Ilmoitusta tapahtuneesta ei kuitenkaan ole toimitettu ARK:lle.

Laji poistui tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1990 alusta.

2.5.1988 Turku, Rauvolanlahti SSE (Tapio Lineri).

PIKKUJOUTSEN

Cygnus columbianus

28.3. Korppoo, Jurmo 2+2kv (Vesa Multala).

22.4. Pyhäranta, Nihtiö NE (Hannu Virtanen, Anna Innola).

12.—13.10. Perniö, Saarenjärvi ad (Janne Riihimäki).

Laji poistui tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1990 alusta.

7.10.1984 Lokalahti, Kittamaan silta 2 ad 4 juv (Mikko Tamminen, Matti Pajunen).

22.4.1985 Sauvo, Tapila 3 (Jouko Hakala).

TUNDRAHANHI

Anser albifrons

24.—25. ja 28.3. Korppoo, Jurmo 2+2kv (Vesa Multala, Eveliina Asikainen, Petri Seppälä).

11.4. Salo, Halikonlahti 2kv (Hannu Friman, Tom Lindroos).

15.4. Uusikaupunki, Vekara 3 2kv (Raimo Heinonen, Raimo Virtanen, Harri Päivärinta).

22.4. Uusikaupunki, Lepäinen 2kv (Raimo Heinonen, Raimo Virtanen, Harri Päivärinta).

30.4. Parainen, Granvik 2kv N (Hannu Friman).

11.—18.6. Salo, Halikonlahti 2kv (Tom Lindroos ym.).

21.—23.9. Kemiö, Sjöfax 2ad (Jukka K. Nurmi, Jyrki Normaja ym.).

Laji poistui tarkistettavien lajien luettelosta vuoden 1990 alusta.

24.10.1987 Korppoo, Jurmo 32+44+18 (Jyrki Normaja ym.).

HARMAASORSA

Anas strepera

14.4. Uusikaupunki, Esimo ♂♀ (Hannu Friman, Tapani Veistola).

21.4. Paimio, Paimionlahti ♂ (Hannu Friman).

22.—23.4. Korppoo, Utö 2♂1♀ (Jari Helstola ym.).

4.5. Raisio, Raisionlahti ♂♀ (Jarmo Komi).

7.5. Perniö, Laukanlahti (Jukka K. Nurmi).

20. ja 28.6. Uusikaupunki, Vähä Laitakari ♂♀ (Hannu Virtanen).

9.7. Uusikaupunki, Ädväskivi ♀-puk. (Hannu Virtanen, Heikki Parviainen).

28.11.—7.12. Korppoo, Utö ♂ (Pekka Alho, Tapio Lineri, Jyrki Normaja ym.).

Laji poistui tarkistettavien lajien luettelosta v. -90 alusta.

Harmaasorsa pesinee vuosittain Varsinais-Suomessa joidenkin parien voimalla.

27.4.1986 Uusikaupunki, Letto ♂N (Tapani Numminen, Matti Eloranta).

1.5.1987 Uusikaupunki, Kulju ♂♀ (Tapani Numminen, Annika Forsten).

5.5.1987 Uusikaupunki, Kiviraamo ♂♀ (Tom Lindroos, Jouko Lunden).

KYHMYHAAHKA

Somateria spectabilis

18.3. Pyhäranta, Rihtniemi +2kv ♂N (Pekka Alho, Tom Lindbom, Jukka Sillanpää ym.).

15.4. Uusikaupunki, Vekara +2kv ♂ (Raimo Heinonen, Harri Päivärinta, Raimo Virtanen).

ALLIHAAHKA

Polysticta stelleri

19.11. Pyhäranta, Rihtniemi ♂ad (Hannu Virtanen ym.).

Laji poistui tarkistettavien luettelosta vuoden 1990 alusta.

23.1.1988 Korppoo, Jurmo ♀ (Tapio Lineri).

HAARAHAAKKA

Milvus migrans

8.6. Halikko, Valtatie 1 (Jarmo Komi, Pekka Rautsala).

MUUTTOHAUKKA

Falco peregrinus

5.4. Mietoinen, Mynälahti ad (Hannu Kormano, Mikko Tamminen ym.).

19.8. Kaarina, Sauhuvuori ad (Daniel Brännkärr).

12.9. Uusikaupunki, Vekara ad+juv (Raimo Virtanen).

15.9. Kemiö, kirkonkylä 1kv (Jyrki Lausamo, Sampsa Cairenius, Visa Rauste).

23.9. Paimio, Paimionlahti, ad SW (Daniel Brännkärr).

23.—24.9. Turku, Ävik 1kv (Mikko Tamminen ym.).

Ilahduttavan runsas esiintyminen.

VIIRIÄINEN

Coturnix coturnix

14. ja 16.6. Perniö, Sauru Ä (Markus ja Markku Ahola, Jukka K. Nurmi).

16.—17.6. Vahto, Hemmola Ä (Raimo Heinonen).

KERÄKURMITSA

Eudromias morinellus

19.5. Paimio, Spurila 8 (William Velmala, Risto Paavilainen).

27.5. Turku, Ävik 6 (Jukka Kivelä).

HEINÄKURPPA

Gallinago media

25.5. Korppoo, Jurmo (Mikko Karhia).

17.9. Perniö, Laukka (Jukka K. Nurmi).

RANTAKURVI

Xenus cinereus

20.—22.5. Paimio, puhdistamo (Tapani Numminen, Mikko Ylitalo ym.).

9.7. Paimio, puhdistamo (Tapani Numminen).

Etelänkiisla nähtiin saaristomerellä kaksi kertaa.

Sillgrisslan sågs två gånger i skärgårdens år 1989.

Toukokuinen yksilö oli värirengastettu vuonna 1983 Kemissä vanhana lintuna, joten kyseessä lienee eräs Suomen vanhimmista rantakurveista.

TUNTURIKIHU

Stercorarius longicaudus

12.6. Turku, Airisto 2 NE (Hannu Friman).

TLY:n arkisto tuntee kuusi aiempaa havaintoa: Jurmo 1969 (kahdesti) ja 1975, Turku 1972, Kustavi 1974 sekä Dragsfjärd 1979.

ISOLOKKI

Larus hyperboreus

7.1. Särkisalo, Niksaari 2—3kv (Pekka Loivaranta, Hannu Ekblom, Kalevi Koskinen).

25.2. Naantali, Satama 2kv (Jarmo Komi, Tom Lindbom).

20.3. Pyhäranta, Rihtniemi 2kv N (Pekka Alho, Tom Lindbom).

24.3. Pyhäranta, Rihtniemi 2—3kv S (Tapani Veistola ym.).

2.4. Paimio, Paimionlahti 3—4kv (Jarmo Komi, Mikko Ylitalo).

23.4.1986 Naantali, Nesteen öljyjaloistamo 2—3kv (Mikko Tamminen).

25.12.1987—28.2.1988 Turku, Aurajoki 1—2kv (Esko Gustafsson).

PIKKUTIIRA

Sterna albifrons

15.—17.5. Korppoo, Jurmo (Hannu Klemola ym.).

Pikkutiiran väitetään pesineen Jurmossa jo toistamiseen. ARK:lle ei tällaisista perhetapahtumista ole ilmoitettu, mikä sinänsä on valitettavaa. Tarkistamattomia havaintoja ei tulisi julkaista (vrt. esim. Ukuli 4/89)!

MUSTATIIRA

Chlidonias niger

18.8. Kemiö, Sjöfax 1kv (Jukka K. Nurmi).

ETELÄNKIISLA

Uria aalge

10.5. Korppoo, Utö (Tapio Lineri).

24.5. Korppoo, Kalkskär (Tapio Lineri).

29.6.1987 Korppoo, ulkosaaristo 3 (Jukka Grönlund).

29.7.1987 Korppoo, ulkosaaristo 2 (Jukka Grönlund).

SEPELRASTAS

Turdus torquatus

18.10. Kustavi, Isokari (Tapani Numminen, Annika Forsten).

LEHTOKERTTU

Sylvia borin

27.11. Turku, Jokikatu (Henrik Lindholm). Havainto tarkastettiin poikkeavan ajankohdan perusteella.

LAPINUUNILINTU

Phylloscopus borealis

20.6. Korppoo, Jurmo (Jouko Hakala, Pekka Mustakallio).

Lapinuunilintu eksyy perin harvoin Varsinais-Suomeen. TLY:n arkisto tuntee kaksi havaintoa: Mynämäki 1971 (S. Kujanpää) ja Rymättylä 1980 (J. Kirjonen).

LAPINTIAINEN

Parus cinctus

21.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto).

KELTAHEMPPO

Serinus serinus

12.4.1987 Piikkiö, Harvaluoto (Tapio Lineri).

PIKKUSIRKKU

Emberiza pusilla

27.8. Kustavi, Isokari 1kv r (Jouko Hakala, Juhani Virtanen).

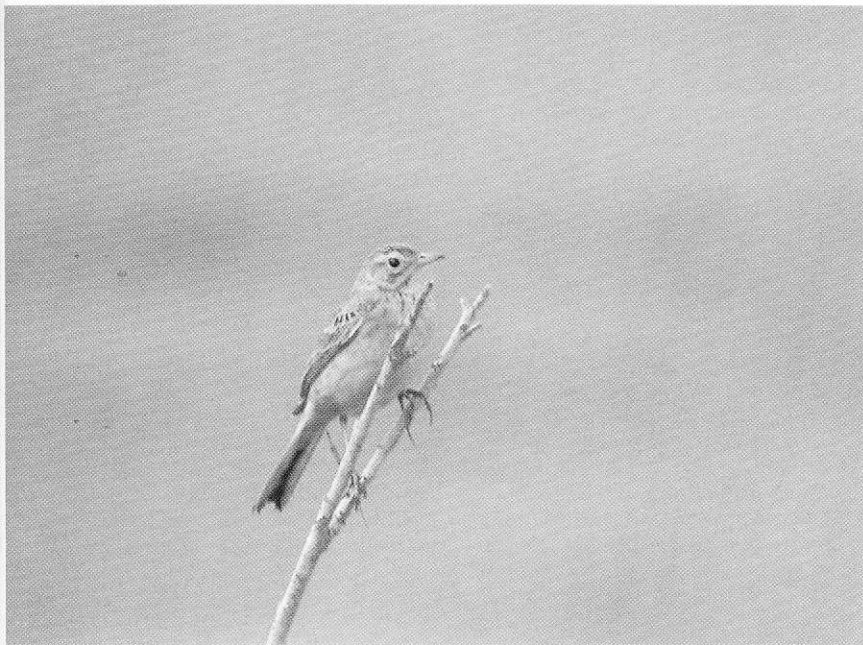
21.10. Pyhäranta, Rihtniemi (Jarmo Komi ym.).

Isokirvinen näyttäytyi Åvikissa. Större piplärka.

Pyrstötulkku säväytti Kustavissa. Långst

Markku Huhta-Koivisto, Siperia

Kattohaikara vieraili maakunnassa yhdeksän kertaa. Vit stork.

Suomessa tavattiin vuonna 1989 kolmessa viikossa neljä kahlaajapääs-
kyä, joista kaksi Varsinais-Suomessa. Vadars-
vala.

Alaskansirri ilahdutti lintu-
harrastajia syys-
kuussa 1989 viipymällä Salon Halikonlahdella viisi päivää. Tuvsnäppä.

Tapani Numminen, Halikonl.

järtad rosenfink.

Sammanfattning

Sällsynta fåglar i Egentliga Finland år 1989

Det sågs ganska lite rariteter i Egentliga Finland år 1989. Förväntande är dock att det förekom några extremt sällsynta arter. Nya arter var svart lärka, långstjärtad rosenfink, vadarsvala och kamskrake. Med dessa stiger antalet observerade arter i Egentliga Finland till 333.

Den engelska rasen av sädesärla påträffades för andra gången. Andra intressanta observationer var en tidig spetsbergsgås, två röda glador, en brednäbbad simsnäppa på sommaren, kentsk tärna och sedan några ARK arter, nämligen två vitnäbbade islommar, två tereksnäppor, en fjällabb och en nordsångare.

Åbo ARK har fungerat sedan 1982. Författaren har varit kommittéens sekreterare hela den tiden. □

Tunnistus- kilpailu II Ukulissa 3/90

Määrityskuva oli tällä kertaa tavallaan kompakysymys. Kuvassa maassa soralla kyyhöttävä lintu on ilmiselvä *Phylloscopus*-ryhmän edustaja. Lintu on kuvattu Korp-poon Utössä 24.10.1986. Allekirjoittanut määrittä linnun idäntiltaltiksi (*Phylloscopus collybita tristis*) äänen perusteella. Ääni oli pitkä, korkea ja heikko "hiip". Lisäksi ääni oli tasainen, ilman nousuja ja laskuja.

Kuvasta lintu on mahdollista määrittää tiltaltiksi, mikä siis tässä tapauksessa on oikea vastaus. Suurin osa vastaajista (4) oli ehdottanutkin tiltalttia, suosiota saivat myös pajulintu (2), kultarinta (1),

nuori kirjokerttu (1), idänuunilintu (1) ja lapinuunilintu (1).

Kuva ja ääni eivät kuitenkaan tässä tapauksessa riittä linnun määrittämiseksi idäntiltaltiksi RK-kelpoisesti. Lintu olisi pitänyt pyydystää ja kädessä todeta muun muassa keltaisen ja vihreän värin täydellinen puuttuminen. Toisin sanoen, maastossa havaittu tristis ei mene RK:ssa läpi. Käytäntö on tällainen sekä Suomessa että Ruotsissa. Tiedot: Tom Lindroos, suullinen ilmoitus.

Kuvan maastoidäntiltalti viihtyi Utössä samalla kivisellä rikkaruohonniityllä kaksi päivää (24.—25.10.1986). Koleasta ilmasta joh-

tuen se näyttää pörröisenpullealta. Käyttäytymiseltään se muistutti rautiaista, viihtyi aivan maanpinnassa koko ajan. Tyypillistä ääntään se päästeli jatkuvasti. Tiltaltin ja idäntiltaltin risteymät pystyivät myös täysin samanlaiseen ääntelyyn.

Parhain kiitos kaikille vastanneille. Onnettaren suorittamassa arvonnassa sai matkan Silja Linen laivalla Jussi Lindström Espoosta. Paljon onnea voittajalle. Ja tulevia kilpailuja silmällä pitäen, pankkaa korvan taakse: tulossa on nuorten lokkien tunnistuskilpailu.

Seppo Sällylä

Ulkomaiset lehtitilaukset

On aika tilata ensi vuoden ulkomaalaiset lintulehdet. Ohessa joitakin lehtiä ja niiden noin-hinnat (lopulliset hinnat selviävät myöhemmin).

Lehti	hintaa	numeroita
British Birds	170,—	12 no/v
Birding World (UK)	190,—	12 no/v
Vår Fågelvärld (SWE)	120,— (juniorit 60,—)	8 no/v
Dutch Birding	115,—	6 no/v
Vår Fuglefauna (NO)	n. 100,—	4 no/v
Loiseaux (FRA)	n. 100,—	4 no/v
American Birds	n. 145,—	4 no/v+Christmas Count
Birding (ABA, USA)	n. 110,—	6 no/v
Birds (RSPB, UK)	n. 95,— (opisk. 50,—)	4 no/v
Limicola (BRD)	n. 150,—	6 no/v
Birder's World (USA)	n. 150,—	6 no/v
Oriental Bird Club	70,—	2 bulletin/v+1 Forktail
Orn. Soc. Middle East	60,—	2 bulletin/v+1 Sandgrouse
BirdWatching (UK)	n. 160,—	12 no/v
Calidris (SWE, Öla)	n. 55,—	4 no/v
Anser (SWE, Skåne)	n. 50,—	4 no/v
Norrboten (SWE)	n. 55,—	4 no/v
Bläcku (SWE, Gotl.)	n. 40,—	2 no/v
Blekinge (SWE)	n. 50,—	4 no/v
Västskusten (SWE, Göteb)	n. 40,—	2—4? no/v
Fåglar i Uppland	n. 40,—	2 no/v
Fåglar i Stockholmstrakten	n. 40,—	?
Fugle (DK)	?	?
Western Birds (USA)	n. 90—100,—	4 no/v
Australian Birds	?	2? no/v
Loris (Sri Lanka)	n. 30,—	2? no/v
The Courser (Egypt)	n. 60,—	1 no/v
Bird World Club (ICBP)	n. 200,—	

Annika Forsten puh. 318 404 (kotiin)
Aurak. 20 A 5
20100 Turku

Uusia kasvoja hallituksessa

Yhdistyksen hallituksessa jatkaa tänä vuonna vanhoina edustajina *Juhana Piha* (puheenjohtaja), *Annikka Forsten* (varapuheenjohtaja), *Maija-Liisa Heikkilä* (sihteeri), *Sampo Kunttu* (LYL-aluevastaava), *Erno Kärkkäinen* (jäsen) ja *Timo Nikkanen* (jäsen).

Uusina vastuunkantajina on työnsä aloittanut neljä edustajaa. Rahastonhoitajaksi on valittu *Katarina Piha* Turusta ja jäseniksi *Petri Laine* Paimiosta, *Janne Lampolahti* Eurasta ja *Rami Lindroos* Turusta.

Jäsen: Petri (Pete) Laine

Petri täyttää tänä vuonna 23 vuotta. Harrastusvuosia hänellä on takanaan 12. Suomen lajeja on kertynyt tähän mennessä 222, mikä kertoo siitä, että hän ei bongaa kovinkaan paljon. Edellisten lisäksi havisvihkossa on merkintä 50 lajista Dodekanesian saaristosta (Kos, Samos) ja kahdesta lajista Kanarian saarilta.

Retkeilyä Petri harrastaa 1—4 kertaa viikossa säästä ja vuodenajasta riippuen. Koulutukseltaan hän on sahateollisuusteknikko ja nykyään hän työskentelee elintarvikemyyjänä. Hänen mottonsa on "Kävyistä en pidä" ja sitä ehkä kuvastaa vähäinen pinnamääräkin. Petri ohjaa luontokerhoa Paimion Kriivarissa yhdessä kahden muun ohjaajan kanssa.

Jäsen: Janne Lampolahti

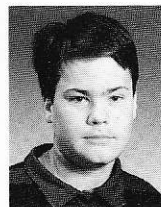
Janne on 28-vuotias biologi, jolla on Turusta mukavia kokemuksia: sieltä löytyi vaimo, ja 2- ja 5-vuotiaat lapset pyörittävät maailmaan Turuus. Tammikuussa käynnistyi lintuharrastuksen 20. taiteilijavuosi. Harrastus on keskittymässä lintulehtien tekemiseen: Janne on Ukulin toimittaja ja Satakunnan Lintujen (Pori) päätoimittaja. Ammatikseen hän laatii erilaisia luontoselvityksiä, joten touko-syyskuussa retkipäiviä kertyy

keskimäärin viisi viikossa. Lintumaailmassa erityisen kiinnostuksen kohteena ovat kosteikkolinnut, etenkin vesilinnut. Pinnatavoitteena on nähdä kaikki Etelä-Suomessa ± säännöllisesti pesivät lintulajit niiden pesimäympäristössä. Neljä puuttuu. WC-pinnoja on koossa messeivät 148.

Jäsen: Rami Lindroos

Hallituksen työskentelyyn osallistumisen lisäksi Rami hoitaa Ukulin irtonumeroiden, tarrojen, merkkien ym:den myynnin. Harrastusvuosia Ramilla on neljä ja eliksiä on kertynyt 243. Retkiä hän tekee noin 160 vuodessa. Aktiivisimpaan aikaan tahti on niin kova, että retkiä on kuusi viikossa. Retkeilyalueena on pääasiassa Turun seutu ja Paraisten Lemlax. Erityisen kiinnostuksen kohde on talvisen saariston linnut. Ikää Ramilla on 14 vuotta.

LYL:n LINTULEHTIPAKETTI 1991

Tilaamalla lintulehtesi LYL:n lintulehtipaketin kautta, saat ne edullisimmin. Tilaa valitsemasi lehtipaketti maksamalla tilaushintojen summa (vähintään 150 mk) postisiirtolomakkeella tilille **KO 241892-0** osoitteella LYL, PL 17, 18101 Heinola. Paketin kautta ei toimiteta oman osoitealueesi paikallisyhdistyksen lehteä. Ohessa lehtien pakettihinnat ja ennakkotiedot:

Lehti	Yhd.	Koko	s/n:oa	Hinta	Lehti	Yhd.	Koko	s/n:oa	Hinta
1. Aureola	PPLY	A5	135/4	30 mk	11. Päijät-Hämeen linnut	PHLY	A5	144/4	28 mk
2. Corvus	PSLY	B5	48/1	9 mk	12. Satakunnan linnut	PLY	A5	150/4	30 mk
3. Hippiäinen	SpLY	A5	120/4	20 mk	13. Siipipeili	MkLY	A5	96/2	25 mk
4. Keski-Suomen linnut	KSLY	A5	128/4	30 mk	14. Siipirikko	PKLY	A5	128/4	20 mk
5. Kokko	LIY	B5	36/1	10 mk	15. Siivekäs	PsLTY	A5	80/2	20 mk
6. Lintukymi	KyLY	B5	48/1	20 mk	16. Sirri	Xenus	B5	56/1	15 mk
7. Lintuviesti	TaLY	B5	160/4	40 mk	17. Suomenselän linnut	SSLY	A5	180/4	34 mk
8. Lounais-Hämeen linnut	HLH	B5	60/1	25 mk	18. Tringa	Tringa	B5	160/4	34 mk
9. Ornithologia (vuosik.)	KPLY	A5	150/1	40 mk	19. Ukuli	TLY	B5	144/4	35 mk
10. Ornithologia Karelica	EKLY	B5	48/1	15 mk	20. Hirundo	LUS	A5	32/2	30 mk

Uutuuksia: LYL tekee osoitetarrat vähän ennen kunkin numeron ilmestymistä ja voimme ottaa osoitemuutoksia vastaan kesken vuottakin! Paketin hintaan sisältyy suomalaisten paikallislintulehtien bibliografia 1991, joka lähetetään vuosikerran valmistuttua.

Seppo Säilylä, Halikonl.

Lintukevät 1989 Varsinais-Suomessa

Se valmistui sittenkin! Suuren työn ja tuskan jälkeen syntyi uusi kevätkatsaus TLY:n jäsenten iloksi. Laadinnassa on käytetty havaintomateriaalia enemmän kuin koskaan aikaisemmin ja tietojen tarkistamiseen on uhrattu valtava määrä aikaa lihaa säästämättä ja laadusta tinkimättä.

Esa Laine ja Sampo Kunttu

Havaintoja saatiin kiitettävän runsaasti. Arkisto- ja havaintokortteja oli noin 1000 kpl. Erilaisia lomakkeita, vihkoja, ruutupaperilistoja ym. lappusia oli mittava pino. Jürmon lomakkeet ajalta 18.3.—11.6. olivat käytössä, samoin kuin Paimionlahden, Kuusiston, Ruissalon, Mietoistenlahden (osittain), Rauvolanlahden, Friskalanlahden, Rihtniemen ja Ävikin havaintovihot. Ävikin tiedot keräsi ja listasi taas kerran Jukka Kivelä. Havaintoja saatiin yhteensä yli sadalta lintuharrastajalta, joten suurkiitokset heille. Itse havaintonsa palauttaneiden nimistä käytetään kirjainlyhennyksiä.

Alkuvuoden ja kevään säätä voisi kuvata yhdellä "sanasella", nimittäin: vesisadetta. Todellista talvea ei ollut lainkaan ja kevätkin oli

Naurulokit toivat kevään maaliskuussa. Skratmäs.

poikkeuksellisen lämmin. Pakkasista ei ollut tietoakaan, edes öisin. Kesä uhkasi tulla jo huhtikuun puolivälissä, jolloin muutaman päivän ajan lämpöä oli +20 astetta. Toukokuussa päivälämpötilat olivat lähes joka päivä yli +15 astetta pudoten öisin noin +8 asteeseen. Tästä johtuen lintuja alkoi tulla todella aikaisin.

Muuttoaikaennätyksiä rikottiin varmaan useita eri puolella Suomea. Useilla lajeilla muuttoaika venyi hyvin pitkäksi, joten suuria kerääntymiä ei juurikaan tavattu ja päämuutto oli vaikea määrittää. Yölaulajista ja -huutajista on mainittu yleensä vain ensihavainto. Näistä tulee Ukuliin oma katsaus myöhemmin.

Vesilinnut

KAACKURI *Gavia stellata*

Ensimmäinen 27.3. Rihtniemi 1N (HV). Rihtniemen yhteismäärä ajalta 27.3.—25.5. 75 lintua. Jurmon yhteismäärä 11.4.—31.5. 34 kaakkuria. Muut havainnot 13.4. Suo Anerionjärvi 6ad p (JE), 16.5. Pai Paimionlahti 2m (MY), 18.5. Kor Utö 1m (TL), 19.5. Uus Letto 1 m (VMr) sekä viimeinen 5.6. Kor Pärnäs 1m (AS).

KUIKKA *Gavia arctica* & *Gavia sp*
Ensimmäinen *Gavia* nähtiin 19.3. välillä Jurmo-Aspö (JHe). Ensihavainto kuikasta 16.4. Jurmossa 2m. Parhaat päivät: 24.5. Uus Vekara 1100m Gaviaa (RV), 25.5. Jurmo 644 kuikkaa, Tur Friskala 275m (JL), Rihtniemi 308m Gaviaa (PA, KK), 28.5. Dra Vänö 495m Gaviaa (MY) ja paras viimeiseksi 29.5. Dra Vänö 1602m Gaviaa (MY). Viimeiset Gaviat 10.6. 20p/m Rihtniemi (JHe).

SILKKIUIKKU *Podiceps cristatus*
Silkkiuikusta tuli vain muutamia havaintoja. Ensimmäinen 2.4. Uus Pitkäluoto 1p (EG). Jurmon ensimmäinen 9.4. 1p. Suurin kerääntymä 9.5. Tur Friskalanlahti 81p (JL). Viimeinen muuttohavainto mantereelta 23.5. Rihtniemi 4m (K. Haapala).

HÄRKÄLINTU *Podiceps griseigena*
Ensimmäiset 20.4. Nau Trunsö 2p (MY). Seuraavat 22.4. Pern Saarenjärvi 1p (JKN) sekä Jurmo 1ä. Suurin kertymä 29.4. Jurmo 35p, muualta ei yli kahden linnun ilmoituksia.

Käytetyt lyhenteet

Kunnat: Dragsfjärd (Dra), Halikko (Hal), Houtskari (Hou), Iniö (Ini), Kaarina (Kaa), Kalanti (Kal), Kemiö (Kem), Kiikala (Kii), Korppoo (Kor), Kustavi (Kus), Laitila (Lai), Loimaa (Loi), Mietoinen (Mie), Mynämäki (Myn), Naantali (Naa), Nauvo (Nau), Paimio (Pai), Parainen (Par), Perniö (Pern), Piikkiö (Pii), Pyhärinta (Pyh), Pöytyä (Pöy), Raisio (Rai), Rymättylä (Rym), Salo (Sal), Särkisalo (Sär), Taivassalo (Tai), Turku (Tur), Uusikaupunki (Uus), Vahto (Vah), Vehmaa (Veh), Västernfjärd (Väs) ja Yläne (Ylä).

Havainnot: juv=nuori, subad=esiakuinen, ad=vanha, 1 kv=ensimmäinen kalenterivuodellaan oleva, 2kv=toisella kalenterivuodellaan jne, ♂ ♀=pari, vrt. 1♂1♀=yksi koiras ja yksi naaras, jp=juhlapukuinen, kp=kesäpukuinen, tp=talvipukuinen, ä=ääntelevä (ei nähty, nähty ääntelevä=1), Ä=laulava (ei välttämättä nähty), r=rengastettu tai pyydystetty, N=pohjoiseen, SW=lounaaseen jne, m=muuttava, p=paikallinen, a=parvi (a5=viiden parvi, 5a=viisi parvea).

Havainnoitsijat: Ahola Markus (MA), Alho Pekka (PA), Brännkärr Daniel (DB), Erikäinen Jyrki (JE), Gustafsson Esko (EK), Hakala Jouko (JH), Heinonen Raimo (RH), Helstola Jari (JHe), Hemmilä Mika (MH), Jauhainen Jussi (JJ), Järvinen Hanna (HJ), Kanerva Olli (OK), Karhumäki Juhani (JK), Kivelä Jukka (JKI), Kunttu Sampo (SK), Kuusela Ari (AK), Kuusisto Kimmo (KK), Kärkkäinen Erno (EK), Laine Esa (EL), Laine Jarmo (JL), Laine Rauno (RL), Lampolahti Janne (JLP), Lindroos Rami (RLi), Lineri Tapio (TL), Loivaranta Pekka (PL), Multala Vesa (VM), Mustakallio Pekka (PM), Muurinen Vesa (VMr), Nordström Mikael (MN), Nurmi Jukka K. (JKN), Pekkala Seppo (SP), Piha Juhana (JP), Piironen Matti (MP), Rainio Kalle (KR), Saarnio Jarmo (JS), Satola Niklas (NS), Suhonen Mikko (MS), Suoranta Asko (AS), Sällylä Seppo (SS), Tamminen Mikko (MT), Tarponen Esko (ET), Viikari Pentti (PVH), Virrankoski Pentti (PV), Virtanen Hannu (HV), Virtanen Raimo (RV), Vänskä Veijo (VV) ja Ylitalo Mikko (MY).

MUSTAKURKKU-UIKKU

Podiceps auritus

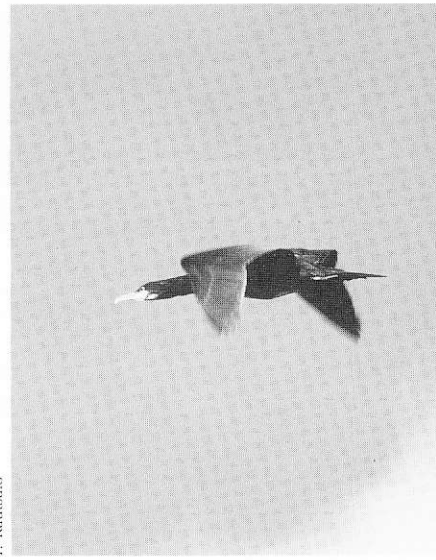
13.4. Ruissalo Ajatinlahti 2p (RL) olivat ensimmäiset. 21.4. Kus Laupunen 4p (AS). Jurmon ensimmäinen vasta 29.4. 1p. Kovin nuikasti tuntui mustakurkkuja näkyvän.

MERIMETSO *Phalacrocorax carbo*

Ensimmäiset 13.3. Rihtniemi 1N (T.Santamaa) sekä 15.3. 5N samassa paikassa (T.Santamaa, VMr, J. Mäki-Jaakkola). Rihtniemestä löytyvät myös suurimmat päiväsummat: 28.3. 43N (JHe), 6.4. 41m (M. Lappalainen), 9.4. 41N (JHe), 13.4. 42m (T. Santamaa, M. Lappalainen). Kevään yhteissumma Rihtniemessä ainakin 382 p/m yksilöä. Muualta tulleita havaintoja: 19.3. Kor Utö 2 (JHe). 23.3. Kus Laupunen 2 SW (AS), 24.3. Kus Laupunen 4W (AS), 2.4. Uus Liesluoto 1juv (EG), 4.4. Par Granvik 9 (KK,AK), samassa paikassa 14.4. 1 (KK) ja 15.4. 3 (KK,JS), 13.4. Pii Yltöinen 1NE (P>Toola), 15.4. Par Vänö 1 (MY, KR, P. Toola), 16.4. Pyh Liesluoto 3ad (JHe), 20.4. Nau Trunsö 3 (MY), 22.4. Dra Kolaskär 1 (MN), 22.4. Kus Laupunen 1 (AS), Par Mattholmsfladan 3 (KK), Pyh Liesluoto 1 (EG), 30.4. Kus Susilahti 1 (MY), 1.5. Kaa Sauhuvuori 4 (KK), 7.5. Paimionlahti 8 (AK), 16.5. Paimionlahti 6 (MY), 16.5. Rauvola 3

(PVH), 28.5. Kor Utö 1 (TL) sekä viimeinen 29.5. Dra Vänö 1 (MY). Jurmossa talvikauden jälkeen lähes päivittäin 1—15 yksilöä, lähinnä paikallisia.

Merimetsolla on tyyliä ja tumma puku yllä. Storskarv.

P. Ruusalo

KAULUSHAIKARA *Botaurus stellaris*
Ensimmäinen 12.4. Kem Strömman 1, seuraava 15.4. Jurmo 1. Sär Makarlanjärvellä kuultiin 26.4. (PL) ja Sär Hästössä 31.5. (PL). Paimionlahdella 7.5. 1 ääntelevä (PL, R. Vikman). Reviiri Tai Kolkanaukolla 30.4. alkaen (AK ym.).

HARMAAHAIKARA *Ardea cinerea*
Kaikki havainnot: 22.3. Tur Rauvola 1p (DB), 8.4. Kuusistonlahti 1m (A.O.T. Uotila, Niko Aaltola), 13.4. Par Granvik (KK), 14.4. Rihtniemi 1 (K. Haapala), 17.4. Jurmo 1, 17.4. Paimionlahti 1 (JHe), 22.4. Paimionlahti 1m (NS, V. Kirstilä), 28.4. Paimionlahti 1 (J. Kirjonen), 30.4. Jurmo 1m, 1.5. Tur Friskalanlahti 1m (MS, RL), 7.5. Kuusistonlahti 2 (S. Leveelahti), 12.5. Jurmo 2, 13.5. Dra Hammarsboda 1m (PL ym.), 13.5. Ruissalo 2 (A. Keskinen) ja viimeinen muuttava 16.5. Tur Friskala 1 (R. Metsäranta).

JOUTSEN *Cygnus cygnus*
9.3. Paimionlahti 2p (JL) olivat ensimmäiset. Seuraava 10.3. Ruissalo 1p (PA). Suurimpia määriä 220p Kii Omenajärvi, josta useita yli 150 yksilön päiviä (OK) ja Suo Anerijärvi 103p (JE). Muuttavia joutsenia havaittiin yhteensä n. 140 yksilöä. Viimeinen 24.4. Jurmo 1m.

MERIHANHI *Anser anser*
Ensimmäinen 13.3. Rihtniemi 1N (T. Santamaa). Suurimmat määrät aika vaatimattomia: 8.4. Lemu 16p (JH), Mietoistenlahti 8p4m (RH) ja Rihtniemi 12m (K. Haapala). Muuttavista ks. taulukko 1.

METSÄHANHI *Anser fabalis*
Aikaisin 16.3. Pern Saarenjärvi (JKN). Muuttavia metsähanhia nähtiin lähes täysin yhtä paljon kuin vuonna 1988. Paras muuttoaika 21.—25.4. 22.4. Uus Liesluoto 209m (EG). Samana päivänä Lai Otajärvi 93m (VMr), Uus Kankaro 46m (RH), Rihtniemi 750m (T. Santamaa, P. Tanner). Viimeiset jo huhtikuun puolella; 30.4. Kus Laupunen 2m (AS) ja Rihtniemi 20NE (VMr). Katso taulukko 1.

KANADANHANHI *Branta canadensis*
Erittäin runsaasti havaintoja 10.3. alkaen 1ex Halikonlahti (RL). Suurin keräntymä 2.4. Pern Saarenjärvi 196p (MA).

VALKOPOSKIHANHI *Branta leucopsis*
Ensimmäiset Jurmossa 8.4. 5p. Jurmossa havaintoja useilta päiviltä. Jurmon suurimmat määrät 29.4. 59p sekä 16.5. 50m. Havainnot muualta: 14.4. alkaen

Ruissalo 1—2p (EG, J. Lehtinen, SK), 15.5. Kus Laupunen 4m (AS) ja 10.6. Rihtniemi 1N (JHe).

SEPELHANHI *Branta bernicla*
Jurmossa ajalta 14.—31.5. yhteensä 1595 muuttavaa. Paras päivä 25.5. 1025m. Muualta tulleet havainnot: 1.5. Pai Paimionselkä n.20 (MP), 24.5. Paimionlahti 65m (PA) ja 80m (MY) ja samana päivänä ääntä Pii Toivonlinna (MP), 25.5. Rihtniemi 16+25m (KK, PA), 26.5. Nau Stenskar 22NE (MY), 27.5. Rihtniemi 15m, 28.5. Dra Vänö 70m (MY), 29.5. Dra Vänö 5a 580m (MY) ja samana päivänä Paimionlahdella 1p (PA), 4.6. Paimionlahti 50NNE (MY), 8.6. Sal Meriniitty 70m (OK) ja viimeiset 2m Paimionlahdella 12.6. (MY).

RISTISORSA *Tadorna tadorna*
Ensimmäinen 18.3. Jurmo 1p. Jurmossa myös kevään suurin keräntymä 23.5. 17p. Rihtniemessä 20.3.—14.5. havaintoja yhteensä 46 yksilöstä, joista osa samoja, paras päivä 9.4. 5m (HV). Havainnot muualta kuin Jurmossa ja Rihtniemestä: 22.3. Halikonlahti 1N (JHe), 11.4. Rauvola 1 (AK), 14.4. Par Lemlax 1♂ (SK), 18.4. Mietoistenlahti 1 (PVH), samassa paikassa 20.4. 3 (KK), 20.4. Nau Lökhholm ♂ ♀ (MY), 22.4. Nau Kopparholm ♂ ♀ (KR), Par Mattholmsfladan 1 (T. Santamaa), Uus Lokalahti 1♂ (P. Tuomola), Uus Lautvesi 1♂ (RH), Uus Liesluoto 1 (EG), Utö ♂ ♀ (JHe), 24.—25.4. Par Mattholmsfladan 1♂ (KK, AS), 27.4. Ini Kolko 1 (ET), 28.4. Uus Vekara 3p (RH), 6.5. Kor Utö 3 (SS), 11.5. Paimionlahti ♂ ♀ (JHe), Halikonlahti 1♀ (JHe), 16.5. Kem Sjöfax 2p (PL), 26.5. Nau Lökhholm ♂ ♀ (MY), 27.5. Dra Vänö 1♀ (MY), Nau Trunso ♂ ♀ (VM), Uus Vekara 1 (RH), 28.5. Dra Vänö 1♂2♀ (MY), Uus Santakari ♂ ♀ (RH) ja 29.5. Dra Vänö 1♀ (MY).

HAAPANANA *Anas penelope*
Kevään ensimmäiset haapanat muuttivat Utössä 19.3. 4m (JHe). Mantereen ensimmäiset 22.3. Tur Rauvola 2♂2♀ (DB). Suurin keräntymä Mietoistenlahdella 13.4. 300p (PA).

JOUHISORSA *Anas acuta*
19.3. kahdella taholla: Pern Saarenjärvellä 1p koiras (JKN) sekä Sal Halikonlahti 1p koiras (OK). Laji yleistyi jo maaliskuun lopulla, mutta mitään suuria keräntymiä ei todettu. Paras 15.4. Mietoistenlahti 35p (JHe). Viimeiset 18.5. Rihtniemessä 4m (KK, AS).

TAVI *Anas crecca*
Varsin ajoissa saapui tavikin, ensimmäinen jo 14.3. Paimionlahti 1p (JHe).

Seppo Sällylä

Jurmon ensimmäinen 19.3. Tavistakaan ei kovin suuria parvia todettu. Kaikki yli sadan linnun kertymät: 12.4. Halikonlahti 192p (JHe), 15.4. Mietoistenlahti 185p (JHe) ja samana päivänä Tai Rantala 180p (JHe).

SINISORSA *Anas platyrhynchos*
Suurimpia keräntymiä 21.3. Pern Saarenjärvi 280p (JKN) sekä 3.4. Kii Omenajärvi 250p (JE).

HEINÄTAVI *Anas querquedula*
Heinätaveja nähtiin ihan mukavasti. Ensimmäiset jo 7.4. Paimionlahti 1p koiras sekä 8.4. Tur Friskala 2♂2♀ (SK ym.). Suurimpia määriä 12.4. Halikonlahti 3♂3♀ (JHe), 16.4. Rihtniemi 12m (HV), 24.4. Pern Saarenjärvi 5♂4♀ (JKN) ja 6.5. Mietoistenlahti 10p (MY).

LAPASORSA *Anas clypeata*
Ainoastaan n. 10 havaintoa ilmoitettiin.

Jakso/Pentad	15	16	17
Alku	12.3.	17.3.	22.3.
Loppu	16.3.	21.3.	26.3.
Ans fab	—	—	20
Ans ans	15	14	29
Ans sp	—	24	—
Ans/Bra	4	3	2
Gru gru	2	—	5
Yht/summa	21	41	56

Ensimmäiset 3.4. Halikonlahti ♂ ♀ (SS). Jurmon ensimmäinen 8.4. 2p. Suurimpia kerääntymiä: 24.4. Paimionlahti 18p (TL), 27.4. Halikonlahti 35p (JE) sekä 13.5. Pern Saarenjärvi 14p.

PUNASOTKA *Aythya ferina*

Ensimmäinen 15.3. Tur Satama 1p koiras (PA). Maaliskuun loppupuolelta useita havaintoja. Suurimmat parvet 2.4. Uus Pitkäluoeto 240p (EG) ja 13.4. Kii Omenajärvi 260p. Jurmosta kaksi havaintoa, 10.4. 2p ja 6.5. 10p.

TUKKASOTKA *Aythya fuligula*

Jo 24.2. Rihtniemessä 2m (PA). Seuraavat 13.3. Rihtniemessä 1 koiras N (T. Santamaa), jonka jälkeen yleisty joka puolella. Suurin kerääntymä 22.4. Uus Lautvesi peräti 1550p (RH). Seuraavaksi suurin 24.3. Dra Genböle 300p (MN). Jurmosta ensimmäiset 19.3. 4m4p.

LAPASOTKA *Aythya marila*

Ensimmäinen 28.3. Veh Vehmassalmi 1♂ (JHe). Seuraava 1.4. Rihtniemi 2m (HV). Kovin suuria parvia ei nähty. 13.4. Mietoistenlahti 30p (PA ym). Viimeiset 6♂ kiertelevät 27.5. Utössä (TL) ja 29.5. Jurmossa 1♀.

HAAHKA *Somateria mollissima*

Ensimmäiset 15.2. Nau Löngharun 1p koiras (VV) ja 24.2. Rihtniemi 1 koiras N (PA). Suurimmat määrät 27.3. Nau Stensjärvi—Haraskär 1500 (VV) ja Rihtniemi 2000m (T. Veistola ym). 28.3. Rihtniemi 1368m (JHe).

ALLI *Glagula hyemalis*

28.2. Nau Haraskär 10p (VV). Suurim-

mat määrät 20.4. Nau Prostvik—Lökholm 19800p (MY), 23.4. Nau Trunso—Prostvik 6700p (MY) ja 2.5. Nau Klobbskärs 3500p (VV).

MUSTALINTU *Melanitta nigra*
Ensimmäinen 27.3. Rihtniemi 1m S (HV). Seuraavat 9.4. Kor Nötö 10m (MN). Suurimmat määrät Jurmosta 25.4. 400m. Havaintoja niukasti. Viimeisimpiä ilmoituksia 25.5. Rihtniemi 3p (KK).

Taulukko 1. Muuttavana havaittujen hanhien ja kurkien summat keväällä 1989 Varsinais-Suomessa standardipentadeittain.

Tabell 1. Summorna för flyttande gäss och tranor på våren 1989 i Egentliga Finland givet i standardpentader.

18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
27.3.	01.4.	06.4.	11.4.	16.4.	21.4.	26.4.	01.5.	06.5.	11.5.	16.5.	21.5.	26.5.	summa
31.3.	05.4.	10.4.	15.4.	20.4.	25.4.	30.4.	05.5.	10.5.	15.5.	20.5.	25.5.	30.5.	
36	3	62	71	—	1347	29	—	—	—	—	—	—	1568
9	7	38	52	4	9	11	4	—	—	9	14	—	215
9	7	—	50	12	262	11	2	—	—	—	—	—	377
—	2	—	—	30	57	—	—	—	250	30	1190	1311	2879
98	31	38	2804	47	139	29	17	6	11	20	14	10	3015
152	50	138	2977	93	1814	80	23	6	261	59	1218	1321	8054

PILKKASHIPI *Melanitta fusca*

Ensimmäinen Rihtniemessä 15.3. 1S (VMr, T. Santamaa ym), seuraava Jurmossa 18.3. Suurimpia määriä: 18.5. Jurmo 200p30m, 27.5. 160p. Paras Jurmon ulkopuolinen 25.5. Rihtniemessä 105m, joka olikin viimeinen muuttoilmoitus.

TELKKÄ *Bucephala clangula*

Epätavallinen talvi sai varmaan telkkiä jäämään maisemiin koko talveksi, joten tässä vain suurimmat kerääntymät: 24.3. Dra Genböle 300p (MN), 9.4. Mietoistenlahti 200p (JHe) ja 22.4. Uus Lautvesi 550p (RH).

UIVELO *Mergus albellus*

Kevään ensimmäinen jo 4.3. Kaa Kuusistonlahti ♂ ♀ (JH). Parhaita määriä 24.3. Kem Sjöfax 12p (MN) sekä Dra Genböle 12p (MN), 8.4. Kus Rahi 20p (JHe) ja 9.4. Par Attu 15p (MY). Viimeinen jo 1.5. Paimionlahti 2p naarasta (J. Kirjonen).

TUKKAKOSKELO *Mergus serrator*

Havaintoja muualta kuin Jurmosta vähän. Tässä kaikki: 18.3. Ruissalo 2p (SK), Rihtniemestä ajalta 20.3.—23.5. yhteensä 487m. 14.4. Nau Pärnäinen 1p koiras (AS) ja 18.4. Mietoistenlahti 10p (PV). Jurmon paras määrä 1.5. 200p110m.

ISOKOSKELO *Mergus merganser*

Tästäkin vain muutamia havaintoja. Parhaimmat: 2.4. Paimionlahti 250m (SK), 9.4. Mietoistenlahti 390p (JHe) ja 14.4. Paimionlahti 250p (SK).

Petomuutto

MEHILÄISHAUKKA *Pernis apivorus*

Ensimmäinen 30.4. Jurmossa 1N. Seuraavat 10.5. Tur Friskalanlahti 2p (MS) ja 13.5. Jurmo 1N. Ajalta 30.4.—10.6. yht. 21 lintua. Viimeinen muuttaja 10.6. Hou Gyltö 1NE (MN, H. Nordström, SP).

MERIKOTKA *Haliaetus albicilla*

Havaintoja peräti 91 yksilöstä! Osa vammaankin koskee samoja lintuja. Kaikkia ei tilanpuutteen vuoksi voi laittaa, mutta parhaat päältä: Ensimmäinen 24.2. 1ad m Rihtniemi (PA). Seuraavat 1.3. Nau Berghamn 1ad (VV) ja 4.3. Hou Kasberget 2 (KR). Ylivoimaisesti paras päivä 18.3., jolloin Kus Laupunen klo 10.13 1 juv/subad ENE, klo 11.18 1ad NW, klo 14.00 2ad NW, klo 15.40 1ad NW, klo 15.45 1 juv/subad NW, klo 16.00 1NW, klo 16.12 1NW sekä klo 16.23 1 SE/p. Kaikki em. havainnot (AS).

Vielä muutamia: 24.3. Hou Kasberget 1juv + 2subad (KR), 20.5. Hou Borgberg 2ad +1 (KR) ja lopuksi viimeiset 28.5. Kus Laupunen 2ad m/p (AS) ja Uus Santakari 1ad (RH), jotka saattavat olla jo pesiviä.

RUSKOSUOHAUKKA

Circus aeruginosus
40 yksilöä nähtiin, joista 19 muuttolennessä. Ensimmäiset neljällä paikalla: 12.4. Friskala 2♂ 1♀ m (JL, K. Karhu), Kuusistonlahti 1♂ N (MY), Par Mva 2♂ 2♀ p (MY) ja Parainen 1♂ m (MY). Suurin muutto 13.4. Par Granvik 4♀ m (AK, KK, JS).

SINISUOHAUKKA *C. cyaneus*

Ensimmäiset 1.4. Dra Kasnäs 1♀ S (AK, KK), Paimionlahti 1♂ N (MN) ja Kus Laupunen 1♀ N (AS). Kevään yhteismääräksi kertyi 33 yksilöä. Paras päivä 22.4. Uus Liesluoto 4♀ N (EG). Viimeinen 15.5. Rauvola 1 tuli N:stä ja jäi p (M. Suomi, T. Wistbacka).

VARPUSHAUKKA *Accipiter nisus*

Ensimmäinen 20.2. Nau Käldinge 1NE

(VV). Paras päivä 13.4. Par Granvik 37m (KK). Kevään yhteismäärä n. 239 lintua (20.2.—28.5.).

KANAHAUKKA *A. gentilis*

Ensimmäiset 15.3. Paimionlahti 3m (KK, AK) ja Rauvola 2m (PVH ym). Muuttolennessä olevia lintuja nähtiin 25 yksilöä. Ensimmäisen lisäksi havaittiin vain yksi kolmen linnun päivä: 1.4. Paimionlahti 3m (SK, T. Nikkanen, T. Kunttu).

HIIRIHAUKKA *Buteo buteo*

Hiirihaukkoja nähtiin 130 yksilöä 6.3.—19.5. Ensimmäinen 6.3. Kaa Kuusistonlahti 2m (KK). Seuraavat 15.3. jo neljässä paikassa. Ei yli neljän yksilön päiviä. Viimeinen liihotteli 19.5. Tur Friskalassa (JL).

PIEKANA *B. lagopus*

Yhteismäärä 25.3.—19.5. 369 piekanaa. Ensimmäinen siis 25.3. Kaa Rauvola 1m (NS). Ylivoimaisesti paras päivä 13.4. Par Granvik 138m (KK) ja koko TLY:n alueella laskettiin samana päivänä yht. 239m. Viimeiset 19.5. Tur Friskalanlahti 2m (JL).

Ensimmäinen kurki
nähtiin maaliskuun
12. päivä Otajärvellä.
Den första tranan
sågs 12.3.1989.

Jouko Hakala, Sauvo Leiskunl. 22.4.85

MAAKOTKA *Aquila chrysaetos*
Kaikki havainnot: 15.3. Paimionlahti
1juv N (AK, KK), 18.3. 1 3—4kv NE Kus
Laupunen (AS), 24.3. Par Granvik 1juv
m (AK, JJ) ja Pern Laukka 1 2kv (JKN),
27.3. Kaa Sauhuvuori 1juv NW (DB),
1.4. Uus Lautvesi 1juv (RH, P. Tuomo-
la), 3.4. Pern Kestriikki 1 3kv (JKN), 22.4.
Pyh Rihtniemi 1m (T. Santamaa) ja
25.4. Pai Paimionlahti 1 (W. Velmala
ym).

KALASÄÄSKI *Pandion haliaetus*
Havainnoja 54 yksilöstä. Ensimmäinen
1.4. Uus Lautvesi 1p (RH). Seuraava 6.4.
Rauvola 1m (J. Salonen). 12.4. jälkeen
yleistyi nopeasti. Paras päivä 13.4., jol-
loin Par Granvik 5m (KK) ja koko TLY:n
alueella 10m.

TUULIHAUKKA *Falco tinnunculus*
Ensimmäinen 18.3. Paimionlahti 1m W
(DB, KR, MY). Kertaakaan ei nähty
enempää kuin kaksi lintua kerralla. Yh-
teismäärä 52, joista viimeinen 20.5. Tur
Friskala 1 pohjoista kohti ponnistele-
va lintu (SK, EK).

AMPUHAUKKA *F. columbarius*
Vaivaiset 15 havaintoa. Ensimmäinen
12.3. Veh Uhlu 1 (PA). Yhtä enempää
ei kerralla nähty. Viimeinen 14.5. Tur
Friskala 1m N (MS).

NUOLIHAUKKA *F. subbuteo*
Yhteismäärä 31 yksilöä, joista 23 muut-
tavaa. Ensimmäinen 26.4. Paimionlahti
1m N (MY). Seuraavat olivatkin jo ke-
vään parasta antia: 27.4. Tur Friskala
3NE (SK) ja Rihtniemi 2m (VMr, A.
Forsten, T. Numminen ym). Muut yli
yhden linnun havainnot: 3.5. Paimion-
lahti 2m (MY), 13.5. Pern Saarenjärvi
2p (JKN) ja 19.5. Jurmo 2m. Viimeinen
muuttaja 1.6. Tur Ruissalo 1ad m (SK,
T. Kunttu).

Kana- ja kurkilinnut

KURKI *Grus grus*
Yhteensä 3015 muuttavaa, joista 2560
havaittiin 11.—15.4. (kts. taulukko 1). Lu-
ku saattaa sisältää jonkin verran pääl-
lekkäisyyksiä. Esim. samat linnut on
voitu havaita sekä Rauvolasta että Fris-
kalasta. Seuraavaksi paras aika oli
21.—25.4. 138m. Muuten kurkia muuti-
tasaisen harvaan tahtiin koko kevään
ajan. Ensimmäinen 12.3. Otajärvi 1p
(VMr). Paras päivä 13.4., jolloin 12 eri
paikassa yhteensä 1400m. Viimeiset
muuttavat nähtiin 30.5. Dra Ölmos 2N
(MY).

PELTOPYY *Perdix perdix*
6.3. Loi Mannistenkangas 17 (K. Salo),
1.4. Vah Järvijoki 1ä (MY ym.), 24.5. Pöy
Kotikylä 1♂ (MS).

METSO *Tetrao urogallus*
27.3. Dra Ölmos 1♂ (MN ym), 8.4. Kor
Jurmo 1♂ (MN, V. Kirstilä, NS, R. Mä-
ki), 22.4. 1♀ Uus Pyhämaa (P. Tuomo-
la), 29.4. Kii Parvinmäki 3♀ (JE) ja Myn
Valtatie 8 1♀ (TL).

RIEKKO *Lagopus lagopus*
Ei havainnoja.

LUHTAKANA *Rallus aquaticus*
Ensimmäinen 3.5. Par Makeavesiallas
ääntelyä (AK).

LUHTAHUITTI *Porzana porzana*
Ensimmäiset 13.5. Lai Otajärvi Ä (EG)
ja Halikonlahti Ä (PVH).

RUISRÄÄKKÄ *Crex crex*
Ensimmäinen 18.5. Dra Vänä 1Ä (SS),
jossa myös 28.5. 1 (MY). 24.5. Par Sun-
nanbergsviken 1Ä (JP).

LIEJUKANA *Gallinula chloropus*
Ensimmäinen 9.4. Tur Friskalanlahti 1
(SK, H. Friman, P. Valtonen).

NOKIKANA *Fulica atra*
Ensimmäinen 25.3. Kus Laupunen 1p
(AS). Suurin keräntymä 2.4. Uus Pit-
käluoto 120p (EG).

Kahlaajalinnut

MERIHARAKKA
Haematopus ostralegus
Ensimmäinen 18.3. Jurmo 1p. Mante-
reen ensimmäinenkin ehti jo maalisi-
kuun puolella: 27.3. Rihtniemi 1N (HV).
Suurimmat määrät: 15.4. Jurmo 101p,
mantereen paras 29.4. Rihtniemi n.
40m (T. Laine, A. Laine).

PIKKUTYLLI *Charadrius dubius*
Ensimmäinen 16.4. Tur Ruissalon kar-
tano 1p (SK). Suurin keräntymä 21.4.
Rauvolassa 6p (EK, J. Ranta).

TYLLI *C. hiaticula*
Ensimmäinen 12.3. Paimionlahdella 1p
(MN, NS, R. Mäki). Seuraava 19.3. Utö
1 (JHe). Jurmon aikaisin 25.3. 1p. Paras
muutto Paimionlahdella 1.4. n. 50m
(MN, NS, R. Mäki).

KAPUSTARINTA *Pluvialis apricaria*
Ensimmäiset kahdella taholla: 18.3. Pai-
mionlahti 1m (DB) ja Tur Ruissalo 1p
(EL). Seuraava 25.3. Jurmo 1 lintu. Pää-
muuttoa kuvannee 26.4. Pai Puhdistam-
o 275p (MY) ja 28.4. Halikonlahti
130p (JL). Viimeinen 21.5. Ävik 1 (A.
Hurme).

TUNDRAKURMITSA *P. squatarola*
Ensivhavainto 4.5. Sal Hämmäinen 1
(SS). Suurin määrä 28.5. Dra Vänä
1150m (ja 800m isoa kahlaajaa, MY).
Jurmossa viimeiset 7m 10.6.

TÖYHTÖHYYPÄ *Vanellus vanellus*
Ensimmäinen 7.3. Par Mustfinn 4m
(KK) ja Pyh 24S (VMr). Yleistyi maalisi-
kuun puolivälissä. Suurimmat määrät
18.3. Paimionlahti 290m (KR) ja samas-
ta paikasta 1.4. 271m (SK).

ISOSIRRI *Calidris canutus*
Kolme havaintoa: 20.5. Jurmo 2♂ 1♀,
31.5. Jurmo 189m sekä 4.6. Pyh Saaris-
to 12m (HV).

PULMUSSIRRI *C. alba*
Jurmo 31.5. 2p.

PIKKUSIRRI *C. minuta*
Jurmossa 23.5. 3p ja 24.5. 2p. Pai Puh-
distamolla 8.6. 1p (JHe).

LAPINSIRRI *C. temminckii*
Ensimmäiset kahdessa paikassa, 13.5. Pai Puhdistamo 12p (JHe) ja Tur Ävik 8p (JKi ym). Päämuuttoa: 20.5. Pai Puhdistamo 34p (MY) ja 23.5. 42p (MY). Viimeiset jo 28.5. Tur Ävik 3p (R. Mäki) ja Lai Ropajärvi 3p (VMr).

KUOVISIRRI *C. ferruginea*
Ainoat 25.5. Utö 1jp p (TL) ja 28.5. Utö 2 (TL).

MERISIRRI *C. maritima*
Vain Jurmossa, mutta sitäkin mukavampia summia: 5.3. 1p (hetken, JHe), 8.4. 55p, 9.4. 80p, 11.4. 1, 11.5. 12p, 15.5. 14p, 16.5. 1, 17.5. 3, 18.5. 2p ja 19.5. 1 sirri.

SUOSIRRI *C. alpina*
Todella kateissa. Ensimmäinen Jurmossa 9.4. 2p. Jurmossa myös suurin määrä 31.5. 185m. Mantereen ensimmäinen 9.5. Rihtniemessä 1m (PA, H. Friman, H. Klemola).

JÄNKÄSIRRIÄINEN
Limicola falcinellus
Kaikki havainnot: 22.5. Raisionlahti 2p (RH), 24.5. Tur Ävik 3p (SK), 28.5. Ävik 1p (R. Mäki). Viimeinen 1.6. Halikonlahti 1p (HJ).

SUOKUKKO *Philomachus pugnax*
Kaksi huhtikuista havaintoa: 26.4. Kaa Rauvolanlahti 2p (SK) ja 29.4. Rai Raisionlahti 3p. Suurimmat määrät Paimionlahdella: 14.5. 80p (P. Toola), 18.5. 130p (MY) ja 23.5. 100p (MY).

JÄNKÄKURPPA
Lymnocyptes minimus
Kaikki havainnot: 9.4. Ävik 1p (monet), Jurmo 1, 10.4. Ävik 1 (JKi), 12.4. Ävik 1 (JKi), 16.4. Kaa Kuusistonlahti 1 (EG), 17.4. Jurmo 1, 20.4. Jurmo 1, 22.4. Ävik 1 (J. Uotila), 25.4. Paimionlahti 2 (W. Velmala) ja Tur Friskalanlahti 2 (JL), 26.4. Jurmo 1, 29.4. Jurmo 3, 30.4. Jurmo 1, 6.5. Rauvola 1 (V. Kirstilä).

MUSTAPYRSTÖKUIRI *Limosa limosa*
Todella runsas esiintyminen. 15.4. Tur Friskala 3♂ m-p-m (SK, RLi, T. Kunttu ym), 22.4. Uus Pyhämaa Liesluoto 2E (EG, O. Kivivuori), 27.4. Uus Vekara 1SW (RV, H. Päiväranta), 1.5. Paimionlahti 1p (J. Kirjonen), 13.5. Tur Friskala 1♂ p (MS), 13.—17.5. Tur Ävik 1p (JKi ym), 14.5. Paimionlahti 1 (P. Toola), Tur Ruissalo 1 (J. Normaja), 17.5. Jurmo 1 ja Sal Halikonlahti 1p (NS), 18.5. Paimionlahti 2p sekä 21.5. samassa paikassa 1 (P. Toola).

PUNAKUIRI *L. lapponica*
Ensimmäinen 22.4. Rihtniemessä 4m (T. Santamaa ym). Jurmon ensimmäi-

nen 6.5. 1p. Suurimmat määrät ovat vaatimattomia: 11.5. Rihtniemi 137m (AS, VMr), 6.5. Dra Hägland 20m, 12.5. Dra Hägland 16p ja 31.5. Jurmo 210m.

PIKKUKUOVI *Numenius phaeopus*
Jurmossa 27.4. 3m. Pikkukuovinkin olivat kadoksissa, parhaita: 28.4. Halikonlahti 40m (JL), 9.5. Utö 31m ja 11.5. Rihtniemi 30m (JHe).

ISOKUOVI *N. arquata*
Ensihavainto 27.3. Raisio 1N (RH). Seuraava 8.4. Jurmo 1. Päämuuttoa 22.4. Lai Otajärvi 180m (VMr), Uus Liesluoto 141m (EG), Rihtniemi 450m (T. Santamaa, P. Tanner) ja 28.4. Sal Halikonlahti 180m (JL).

TAIVAANVUOHI *Gallinago gallinago*
Ensimmäiset 26.3. Jurmo 1 ja Mietoistenlahti 1m (MY). Päämuuttoa 10.4. Tur Friskalanlahti 25p (EG, JL) ja 12.4. Kaa Kuusistonlahti 40p (S. Leveelahti, J.J. Nurmi).

LEHTOKURPPA *Scolopax rusticola*
19.3. Jurmossa 1 ja 20.3. Pyh Otajärvi 1 (VMr). Sen jälkeen yleistyi nopeasti, maaliskuun lopussa jo useassa paikassa.

MUSTAVIKLO *Tringa erythropus*
Ensimmäiset ilmoitetut 8.5. Paimionlahti 35p (P. Toola) ja Jurmo ä. Kaikki muut Jurmon ulkopuolelta: 11.5. Paimionlahti 7p (JHe), 13.5. Rihtniemi 1m (JHe) ja 20.5. Tur Friskalanlahti 1p (SK), Jurmon max 15.5. 1p5m.

PUNAJALKAVIKLO *T. totanus*
Ensimmäinen 7.4. Tur Ruissalo 1ä (RL). Havaintoja niin vähän, ettei muutosta saa minkäänlaista kuvaa. Mantereen paras määrä Paimionlahdella 8p 16.5. (S. Kallio) ja Jurmon paras samana päivänä 25p.

VALKOVIKLO *T. nebularia*
Ensimmäinen Kor Utö 12.4. 1p (SS). 15.4. Jurmossa 3m. Mantereen ensihavainto 25.4. Tur Ävik 1p (A. Hurme). Suurin määrä Paimionlahti 8.5. 4p. Jurmon max 30.4. 10p.

METSÄVIKLO *T. ochropus*
Ensihavainnot maaliskuulta 22.3. Mie Mietoistenlahti 1p (RH) ja 28.3. Lai Sirppujoki 1ä (JHe). Seuraavat viikkoa myöhemmin, 8.4. Jurmo 1 ja Paimionlahti 2m (MY). Päämuutto 15.4. Par Vänö 9m1p (MY) ja 16.4. Pyh Liesluoto 5m (JHe). Viimeinen muuttaja Jurmossa 20.5. 1p.

LIRO *T. glareola*
Huhtikuulta neljä havaintoa: 26.4. Mietoistenlahti 1p (MN) ja Paimionlahti 1p

(MY), 27.4. Tur Friskalanlahti 1p (SK) sekä Jurmossa 29.4. 1 lintu. Päämuutto 18.5. Paimionlahti 55m (P. Toola). Viimeiset 27.5. Nau Borstö 1mä (MY), Jurmo 1p ja 30.5. Jurmo 1p.

RANTASIPI *Actitis hypoleucos*
Ensimmäiset 26.4. Tur Rauvola 5p (SK) ja 27.4. Par Granvik 1 (KK) sekä Jurmo 1. Päämuutto toukokuun alussa.

KARIKUKKO *Arenaria interpres*
Ensimmäinen 22.4. Nau Kopparholm 2p (KR). Jurmon ensimmäinen 1.5. 1p. Vain muutamia ilmoitettuja, joten muuttosta ei oikein saa kuvaa.

VESIPÄÄSKY *Phalaropus lobatus*
Ensimmäinen Jurmossa 16.5. 1 lintu. Mantereen ensihavainto 20.5. Pai Puhdistamo 1p (MY). Päämuuttoa Halikonlahdelta: 24.5. 26p (MN, NS), 27.5. peräti 83p (MN, SK ym).

Kihut — tikat

MERIKIHU *Stercorarius parasiticus*
Ensimmäinen 21.4. Nau Trunsö 1W (MY). 22.4. kahdella paikalla: Uus Liesluoto 2 kiertelevää (EG) ja Dra Kulskär 2p (MN). Jurmon ensihavainto 25.4. 2m. Päämuuttoa kuvannee 6.5. Kus Pleikilä 2m6p (AS). Viimeiset 24.5. Utö 2m (TL) ja Sterco spt 25.5. Rihtniemi 1 tumma N ja 1 vaalea SW (PA, KK).

PIKKULOKKI *Larus minutus*
Ensimmäinen 23.4. Kaa Kuusistonlahti 1 2kv (A. Keskinen ym.). Seuraava 26.4. Sal Halikonlahti 1ad (KR). Päämuuttoa Halikonlahdella 6.5. 25p (DB, JE), 8.5. Paimionlahti 7 (P. Toola). Viimeisiä muuttajia 21.5. Nau Gulskär 9NW (VV).

NAURULOKKI *L. ridibundus*
Ensihavainto 5.3. Tur Pansion puhdistamo 3kp p (SK). Seuraava 10.3. Tur Satama 1p (EL). Suurimpia määriä: 31.3. Tur Ävik 700p (JKi) ja 9.4. Pern Saarenjärvi 700p (JKN).

KALALOKKI *L. canus*
Rihtniemessä jo 24.2. 50 m/p (PA). Suurin muuttomäärä 22.4. Uus Liesluoto 210m (EG).

SELKÄLOKKI *L. fuscus*
Ensihavainto 31.3. Tur Ruissalo 2p (RL). Päämuuttoa 22.4. Uus Liesluoto 13m (EG). Ei suuria kerääntymiä.

HARMAALOKKI *L. argentatus*
29.1. Uus Ihamo 4p. 24.2. Rihtniemessä 75m. Suurin määrä 25.3. Tur Ävik 1000p (JKi).

MERILOKKI *L. marinus*
Merilokistakin havainto jo tammikuulta: 29.1. Uus Ihamo 7p (VMr). Suurin ilmoitettu määrä 28.3. Uus Pitkäluoto 26p (JHe).

RÄYSKÄ *Sterna caspia*
Ensimmäinen 12.4. Tur Ävik 1m (MT) ja Rihtniemi 1m (VMr, K. Haapala). Seuraavat 14.4. Kor Syvelax 1m, Väs Galtarby 2p (MN) ja Rihtniemi 2 p/m (K. Haapala). Suurimmat määrät Rihtniemestä 27.4. 9N2S + 2 (VMr ym), 11.5. 16N2S (JHe, AS, VMr) ja 18.5. 10m3p (AS, KK).

KALATIIRA *S. hirundo*
Ensihavainto 22.4. Mietoistenlahti 1p (EG). Seuraavat Jurmossa 29.4. 1m ja Rihtniemessä 3m (T. Laine, A. Laine). 30.4. Rihtniemi 5 (TL). Suuria kertymiä ei nähty.

LAPINTIIRA *S. paradisaea*
Huhtikuulta neljä havaintoa: 29.4. Rihtniemi 1m (HV), 30.4. Kus Laupunen 1m (AS), Jurmo 2p ja Rihtniemi 6 (VMr ym).

TIIRA SP *Sterna sp*
7.5. Rihtniemi 205m (PA, J. Komi, H. Klemola ym).

MUSTATIIRA *Chlidonias niger*
Kaikki havainnot: 13.5. Paimionlahti 2ad (DB, JHe) ja Mietoistenlahti 2ad (EG ym), 19.5. Tur Friskala 1p (J. Karvonen) sekä 29.5. Paimionlahti 1 (PA).

RUOKKI *Alca torda*
Ensimmäiset ja samalla suurin määrä 18.3. Kor Vitharun n. 100p (MN, NS, O. Kivivuori). 19.3. Jurmo 5p (NS).

RISKILÄ *Cephus grylle*
5.3. Jurmo-Nötö 1m1p (JHe), 19.3. Nau Stenskar 1kp (VV), 27.3. Hou Kihti 30 (JHe), 18.4. Nau Klobbskärs 1kp (VV). Rihtniemestä havaintoja paikallisista linnuista 20.3. lähtien. Ainoat muuttajat 15.4. 2m (VMr, HV, H. Kormano ym) ja 24.4. 1m. Jurmon max 29.4. 5p.

UUTTUKYYHKY *Columba oenas*
Ensihavainnot jo helmikuulta, 9.2. Dra Kasnäs-Örö 1m (KR). Seuraava 18.2. Perniö 1 (JH), 24.2. Vehmaa Uhlu 2p (PA), 25.2. Lemun kirkolla 10m (MN, R. Mäki) ja samana päivänä Nau Gullkrona 3m (RH). Yleistyi maaliskuun alusta.

SEPELKYYHKY *C. palumbus*
9.3. Rauvola 1m (PVH) aloitti muuton. Seuraavat 13.3. Nau Pernäs 1m (AS), 15.3. Paimionlahti 5m (KK) ja Rauvola 1N (PVH, R. Baarman ym). Suurimmat määrät 10.4. Rihtniemi 158m (K. Haa-

pala), 11.4. Ruissalo Puutarha n. 500 (R. Hyvönen), 13.4. samassa paikassa n. 300 (RL) ja 19.4. Ruissalo Rantatie 216 (SK).

TURKINKYYHKY
Streptopelia decaocto & sp
Ilmoituksia Turun paikallisten lisäksi: 29.4. Dra Kasnäs 1 (JH), 13.5. Kem keskusta 3 (PL), 13.5. Jurmo 1, 18.5. Rai Varppeenseutu 1 (ET) sekä *Streptopelia sp*: 19.4. Tur Ävik 2m (K. Grönqvist) ja 24.5. Kor Utö 1 (TL).

TURTURIKYYHKY *S. turtur*
15.5. Jurmo 1p, 21.5. Tur Ruissalo 1p (J-P. Penttilä) ja 31.5. Jurmo 2p.

KÄKI *Cuculus canorus*
Ensimmäinen 29.4. Jurmo 1p (NS). Mantereelta 7.5. Lai Kaivola 1Ä (EG).

SARVIPÖLLÖ *Asio otus*
30.3. Pyh Rihtniemi 1m (HV), 22.4. Nau Trunsö 3p (KR) ja 9.5. Rihtniemi 1 tuli muutolta (PA, H. Friman, H. Klemola).

SUOPÖLLÖ *A. flammeus*
25.3. Ruissalo 2N, 30.3. Rihtniemi 2N (T. Santamaa), 6.4. Tur Friskalanlahti 1 (A. Hurme), 9.4. Rihtniemi 1m (HV), 13.4. Rihtniemi 1m (T. Santamaa, M. Lappalainen), 14.4. Rihtniemi 1m (K. Haapala), 15.4. Rihtniemi 2m (VMr, HV ym), 30.4. Rihtniemi 1m (TL), 9.5. Utö 1m (TL), 28.5. Ävik 1m (A.P.T. Uotila). Jurmossa 28.3. alkaen lähes päivittäin 1–6p. Max 23.4. 6p. Suurin osa Jurmon havainnoista koskee samoja pesiviä lintuja.

SUO/SARVIPÖLLÖ *Asio sp*
27.3. Rihtniemi 1 tuli muutolta (T. Veistola, J. Normaja, H. Kormano ym), 22.4. Nau Trunsö 2p (KR), 7.5. Jurmo 1p, 9.5. Rihtniemi 1N (PA, H. Friman, H. Klemola), 14.5. Jurmo 1p.

KEHRÄÄJÄ *Caprimulgus europaeus*
23.5. Jurmo 1p, 27.5. Kiikala 1Ä (JE), 29.5. Kor Galtarby 2Ä (SP) ja 31.5. Sär Käta 1♂Ä (PL).

TERVAPÄÄSKY *Apus apus*
Ensimmäinen 10.5. Tur Friskala 3p (JL). Seuraavat 13.5. Uus Pyhäranta 1 (EG), Saarenjärvi n. 20p (JKN) ja Rihtniemi 4 (J. Komi, H. Klemola, J. Sillanpää). Suurimpia määriä 16.5. Tur Friskala 300p (JL). Samasta paikasta myös seuraavat 29.5. n. 400p (SK) ja 31.5. yli 500 (S. Kallio). 1.6. Tur Ruissalo Ajantinlahti 250p (SK).

HARJALINTU *Upupa epops*
18.4. Naa Voimatie 1p, 22.4. Kus Kiparuoto 1p (Ilmari Ojajarju), 26.4. Uus

Kulju 1 (RV, H. Päivärinta) ja 24.5. Kor Utö 1 (TL).

KÄENPIIKA *Jynx torquilla*
Ensimmäiset 15.4. Jurmo 2p, 16.4. Ruissalo 1Ä (RL) ja 17.4. Jurmo 1Ä (JL). Yleistyi huhti—toukokuun vaihteessa.

POHJANTIKKA *Picoides tridactylus*
Yksi havainto, 8.5. Nou Pukkialo 1♀p (JLP).

KÄPYTIKKA *Dendrocopos major*
Jurmossa havaintoja 15.4.—29.5. yhteen-
sä 46 yksilöstä. Jurmon tikat ja 22.—23.4. Utö 1♂ (JHe) olivat ainoat vaellushavainnot.

Varpuslinnut

KANGASKIURU *Lullula arborea*
Kaikki havainnot: 15.3. Tur Ruissalo 1m (PA), 18.3. Jurmo 1p, 19.3. Utö 2 (JHe), 24.3. Jurmo 1p, 25.3. Hou Kivimo 1♂Ä (KR) ja Jurmo 1p, 27.3. Dra Ekhamnen 1Ä (MN, H. Nordström), 31.3. Rihtniemi 1N (T. Santamaa), 1.4. Dra Kasnäs 1m (AK, JS ym), 13.4. Utö 1 (SS), 14.4. Kor Böhle 1p (AS), 15.4. Par Vänö 1♂Ä (KR), 18.4. Kor Böhle 1p (AS), 30.4. Lai Ropa 2p (VMr), 14.5. Kaa Kuusistonlahti 3 p-mNE (MS, RL). Lisäksi toukokuulta muutama pesimähavainto.

KIURU *Alauda arvensis*
Ensimmäinen 4.3. Tur Ruissalo 1m (RL). Seuraavat 6.3. Tur Friskala 15m (JL), jonka jälkeen yleistyi nopeasti. Parhaita määriä: 30.4. Kus Laupunen mukavat 1071m (AS). Ei muita yli sadan päivää.

TUNTURIKIURU
Eremophila alpestris
18.—28.3. Jurmo 1p, 31.3. Pyh Rihtniemi 1m (T. Santamaa) ja 27.4. Uus Verkara 2 (RV, H. Päivärinta).

TÖRMÄPÄÄSKY *Riparia riparia*
Jurmossa 1.5. 1p ensimmäinen. Seuraava mantereelta 6.5. Rihtniemestä 1 (HV, A. Innola, J. Komi ym). Suurempia kertymiä ei nähty. Paras ilmoitettuista 16.5. Paimionlahti 12 (S. Kallio). Viimeinen muuttava 28.5. Kaa Kuusistonlahti (KR).

HAARAPÄÄSKY *Hirundo rustica*
Ensimmäinen jo 12.4. Rauvola 1m (PVH, JS). Seuraava 19.4. Halikonlahti 1m (SS), jonka jälkeen yleistyi. Suurin määrä 29.4. Halikonlahdella 50p (SK).

RÄYSTÄSPÄÄSKY *Delichon urbica*
Ensimmäinen 12.4. Tur Friskala 1m (JL). Seuraava 26.4. Kaa Kuusistonlah-
ti 2 (KK). Yli 10 linnun parvia ei ilmoit-
tettu.

METSÄKIRVINEN *Anthus trivialis*
Muuton aloittivat 14.4. Par Granvik 2m (KK) ja Rihtniemi 2m (K. Haapala). Seuraavat 15.4. Par Vänö 1m (KR) ja Rihtniemi 3ä (J. Sillanpää, T. Lindbom, H. Klemola ym). Suurin muutto 27.4. Rihtniemessä 22m (A. Forsten, T. Numminen, VMr ym). Viimeiset 2.6. Jurmo 2m.

NIITTYKIRVINEN *A. pratensis*
Ensimmäiset 20.3. Tur Rauvola 2p (DB) ja 22.3. Tur Friskala 2p (JL). Suurimmat määrät 16.4. Jurmo 300p ja 30.4. Kus Laupunen 147m (AS).

LAPINKIRVINEN *A. cervinus*
Kymmenen havainto: 10.5. Tur Friskala 1p (MS), 13.5. Mietoisten suisto 1p (EG) ja Jurmo 2p, 14.5. Tur Ävik 1 (A. Hurme) ja Jurmo 1p, 16.5. Paimionlahti 1 (S. Kallio, V. Kirstilä) ja Jurmo 1p, 18.5. Paimionlahti 1 (P. Toola) ja Jurmo 2p sekä 19.5. Jurmo 2m.

LUOTOKIRVINEN

A. spinoletta littoralis
Kaikki havainnot: 2.4. Kus Marieskär 1p (J. Rainio), 3.4. Halikonlahti 1 (SS), Rihtniemessä yht. 8 havainto paikallisista linnuista 8.—30.4. Ainoat muuttajat 30.4. 2m (VMr, T. Santamaa, TL ym). 28.5. Uus Hylkkari ♂ ♀ + poikaspesä (RH), 28.5. Utö 7p (TL). Jurmon paras 23.4. 5p.

KELTAVÄSTÄRÄKKI *Motacilla flava*
Aikaisimmat 26.4. Halikonlahti 3p (KR), 27.4. Jurmo 2m, Rauvola 1 (PVH) ja Friskala 1 (J. Karvonen). Suurimpia määriä 13.5. Mynäjoen suisto 40p (JHe) sekä 18.5. Jurmo 50p.

VÄSTÄRÄKKI *M. alba*
31.3. Pyhärannassa 1m (VMr). Yleistyi vasta huhtikuun puolivälissä. Parhaita summia: 11.4. Pern Laukka 45p (JKN), 12.4. Kaa Kuusistonlahti 30p ja 15.4. Jurmo 50p.

TILHI *Bombycilla garrulus*
Maaliskuulta neljä havainto. Suurin määrä 25.3. Rauvolassa 19m (R. Mäki). Huhtikuulta muutama 1 linnun havainto, Jurmossa koko kevätkauden pieniä parvia. Viimeinen Jurmossa 17.5. 1p.

KOSKIKARA *Cinclus cinclus*
Kolme havainto: 19.3. Lai Pitkäjärvi 3p (VMr). Samana päivänä Pyh Ihode 1p

(VMr) sekä 24.3. Kii Varesjoen saha 1p (JE ym).

PEUKALOINEN

Troglodytes troglodytes
Ensimmäinen 24.—25.3. Rihtniemi 1Ä (PA, JKI, T. Veistola ym). Seuraava 11.4. Rihtniemi 2 (J. Grönlund). Jurmon paras 28.4. kolme yksilöä. Lisäksi toinen kolmen linnun havainto: 4.6. Kii Varesjoenkuru 3p (JE). Harvat olivat havainnot.

RAUTIAINEN *Prunella modularis*
Ensimmäiset 24.3. Pai Meltola 1m (MY) ja Jurmo 7p. Yleistyi huhtikuun puolivälissä. Jurmossa 12.4. 50 lintua.

PUNARINTA *Erithacus rubecula*
18.3. Jurmo 1 ex. Jurmon suurin määrä 15.4. 600p. Mantereen ensimmäinen 5.4. Par Långstrandsberget 1p (AS) ja 9.4. Dra 2Ä (DB). 22.4. Utö 40p.

SATAKIELI *Luscinia luscinia*
Ensimmäinen jo huhtikuun puolella: 27.4. Jurmo 1 lintu. Seuraavat 1.5. Tur Hirvensalo 1Ä (SK) ja Tur Ruissalo 1Ä. 13.5. Par Makeavesiallas n. 20Ä (SK, JP, T. Kunttu), 19.5. Jurmo 15 ja 31.5. Särkisalo yht. 23Ä (PL).

SINIRINTA

L. svecica
Sinirintakin ehti Jurmoon jo huhtikuun puolella, 29.4. 1p. 7.5. Utö 3p. Mantereen ensimmäiset 13.5. kolmella paikalla: Uus Pyhäranta 1♂1♀ (EG), Pern Laukka 1♂ (JKN) ja Rihtniemi 2—3p (HV ym). 19.5. Jurmossa 40p.

MUSTALEPPÄLINTU

Phoenicurus ochuuros
Kaikki havainnot: 24.—26.3. Jurmo 1♀-puk., 11.4. Jurmo 1♂+ 1♀-puk., 12.4. Utö 1♀ (SS) ja Jurmo 1 +3kv♂, 13.4. Utö 4 (SS) ja Jurmo 1 jp♂ + 1♀-puk., 14.4. Utö peräti 7 yksilöä (SS).

15.4. Utö 2♀-puk. (SS) ja Uus Vekara 1♀ (RH). 16.4. Pyh Pullokari 1♀ (JJ, AK), 22.—23.4. Utö 2♀-puk. (JHe), 25.4. Jurmo 3♂1♀, 30.4. Dra Vänö 1♀-puk. (JH) ja Jurmo 1♀-puk., Utössä 4.5. 1♂ ja 5.5. 1♂ (TL).

5.5. Jurmo 1♀, 6.5. Utö 3 (SS), 7.5. Utö 1♂2♀ (SS, TL), 8.5. Utö 1♂ (TL), 9.5. Utö 1♀ (TL), 15.5. Jurmo 1♀, 19.5. Rihtniemi 1♀p (R. Heimoranta), 22.—23.5. Tur Pernon telakka 1 +2kv (JKi) sekä samalta paikalta yksi ennen julkaisematonta: 18.—26.5.1988 1 2kv (JKi). Aika mukavia havaintoja.

LEPPÄLINTU

P. phoenicurus
Ensimmäinen 16.4. Kaa Sauhuvuori 1♂p (DB). Suurin määrä tietenkin Jurmossa: 17.5. 100p.

PENSASTASKU *Saxicola rubetra*
Ensimmäiset 27.4. Jurmo 2p ja Kor Inikorpi 2p (AS). Parhaimmillaan 11.5. Jurmo 50 lintua. Varsin vähän havaintoja.

KIVITASKU

Oenanthe oenanthe
8.4. Jurmossa 1 hiistakka. Mantereen ensimmäinen 13.4. Rauvola 2♂ (PVH). Yleistyi nopeasti kuun puolivälin jälkeen. Jurmossa 13.4. 50 ja 13.5. 70 lintua.

SEPELRASTAS

Turdus torquatus
Kaikki havainnot: 25.4. Iniö Kolkko 3p (ET) ja Pern Ervelä 1♂p (JKN), 4.5. Tur kasarmialue 1 (H. Friman), 5.5. Tur Uittamo 1♂ (PVH), 6.5. Jurmo 1 ja Utö 1♀ (SS), 7.5. Pyh Rihtniemi 1♂ (VMr, PA, HV ym), 9.5. Jurmo 1 2kv♂, 10.5. Jurmo 1, 11.5. Jurmo 1, 13.5. Jurmo 1♀, Tur Ruissalo 1♂ (TL, A. Keskinen) ja Dra Ekhamn 1♂ (JL ym), 14.5. Tur Hirvensalo 1♀ (MS), 17.5. Jurmo 3♂2♀, 19.5. Par Vänö 1♀ (Ari Vienonen) ja 20.—21.5. Utö 1 (JHe).

MUSTARASTAS

T. merula
Ensimmäiset 3.3. Nau Käldinge 1♀p (VV) ja Ruissalo 1p (V. Kirstilä). Seuraa

vat 15.3. Rauvola 1N (JHe ym), 17.3. Pyh Polttila 1p (VMr) ja Tur Ruissalo 1♂ p (SK), jonka jälkeen yleistyi. Jurmon paras 28.3. 40p. Viimeinen 21.5. Kor Utö 1m, joka laskeutui saarelle (JHe).

RÄKÄTTIRASTAS *T. pilaris*

Ensimmäinen 13.3. Tur Suikkila 1p (MN). Seuraava 24.3. Lai Otajärvi 1m (VMr). 4.4. Mie Saari 25p, Jurmossa 29.4. 150p + 340m.

LAULURASTAS *T. philomelos*

Ilmoitettuja havaintoja vähän. Jurmon ensimmäinen 18.3. 1p, josta alkaen päivittäin. Mantereen ensimmäiset 1.4. Dra Kasnäs 1 (KK), 9.4. Kus Laupunen 2p (AS) ja 12.4. Rihtniemi 5m+p (VMr ym). Päämuuttoa edustanee 29.4. Jurmon 100p + 480m.

PUNAKYLKIRASTAS *T. iliacus*

Eipä punakyljestäkään mitään runsaita havaintoja tullut. Ensimmäiset 12.3. Tur Härkämäki 2m (EL). Seuraava 27.3. Kaa Sauhuvuori 2m (DB). Jurmossa 29.4. 360m.

KULORASTAS *T. viscivorus*

Maaliskuulta yht. 11 havaintoa. Ensimmäinen 5.3. Jurmo 2 (JHe). Seuraavat 18.3. Jurmo 1p ja Utö 1 (JHe). Mantereen ensimmäiset 24.3. Kus Laupunen 1m (AS) ja 26.3. Kaa Sauhuvuori 2m (DB). Suurimmat kerääntymät 31.3. Rihtniemessä 5p (T. Santamaa) ja 15.4. Jurmossa 5p. Viimeiset 8.5. Rihtniemessä 2 (PA, H. Klemola).

RASTAS *SP Turdus sp*

12.4. Kaa Kuusistonlahti 1500m/p (KK, AK).

PENSASSIRKKALINTU

Locustella naevia

Ensimmäinen jo huhtikuulta, 29.4. Jurmo 1 laulava. Seuraava 16.5. Dra Morgenlandet 1 (SS, I. Laiho).

VIITASIRKKALINTU

Locustella fluviatilis

26.5. Nau Lökhalm 1 laulava (MY).

Laulurastaan haikeita säveliä kuultiin mantereella ensi kertaa aprillipäivänä. Sängtrast.

RUOKOKERTTUNEN

Acrocephalus schoenobaenus

Ensihavainnot: 2.5. Tur Friskalanlahti 1Ä (H. Minn), 4.5. Friskalanlahti 1Ä (SK), 6.5. Mietoistenlahti 1Ä (KR) ja Rauvola 1p (V. Kirstilä).

LUHTAKERTTUNEN

Acrocephalus palustris

Ensimmäinen 18.5. Dra Vänä 1 laulava (SS, A. Vienonen, I. Laiho).

VIITAKERTTUNEN

Acrocephalus dumetorum

Ensimmäinen 19.5. Dra Vänä 1 laulava (SS, I. Laiho).

RYTIKERTTUNEN

Acrocephalus scirpaceus

Ensimmäinen 12.5. Ruissalo Marjanie mi 1, 13.5. jo neljässä paikassa. 21.5. Pyh Enäjärvi 2Ä (VMr) ja paras 28.5. Utö 5 (TL).

RASTASKERTTUNEN

Acrocephalus arundinaceus

Ensimmäinen 13.5. Ruissalo 1 laulava (TL).

KULTARINTA *Hippolais icterina*

Kultarinta tuntui olevan vähissä. Kaikki havainnot: ensimmäinen 21.5. Jurmossa. Seuraavat 24.5. Tur Ruissalo 1Ä (EG), 26.5. Kor Utö 1 (TL), 29.5. Kaa Sauhuvuori 1Ä (DB), 30.5. Pii Hirsund 1p (MP). Suurin määrä 28.5. Jurmo 6.

KIRJOKERTTU *Sylvia nisoria*

Kaikki havainnot: 18.5. Utö 1p (TL), 19.5. Jurmo 1, 24.5. Kor Bokulla 1p (TL), Jurmo 1♂ ja Tur Ruissalo 1 (H. Friman), 25.5. Jurmo 1♂, 26.5. Nau Lökhalm 1♂ (MY), 27.5. Utö 1p (TL), Nau Borstö 3p (MY) ja Uus Vekara 1 (RH), 28.5. Dra Vänä 4p (MY) ja 31.5. Jurmo 1p.

HERNEKERTTU *S. curruca*

25.4. Jurmon ensimmäinen. Mantereella 28.4. Rauvola 1p (M. Sjöblom), 2.5. Kaa Veitenmäki 1Ä (KR), jonka jälkeen jo monissa paikoissa. Jurmon paras 15.5. 45 yksilöä.

PENSASKERTTU *S. communis*

Pensaskerttakin ehti huhtikuun puolella: 27.4. Jurmo 1. Seuraavat 4.5. Sal Hämmäinen 1 (SS) ja 6.5. Mietoistenlahti 1 (KR). Parhaat summat 11.5. Utö 40 ja 13.5. Jurmo peräti 80.

LEHTOKERTTU *S. borin*

Jurmossa 6.5. 1 ja enimmillään 26.5. 25 lintua. Yleistyi mantereella n. 15.5.

MUSTAPÄÄKERTTU *S. atricapilla*

Kuusi huhtikuista. Jurmon ensimmäi-

nen 25.4. 1♂. Mantereen ensimmäiset 29.4. Uus Esimo 1♂ p (HV) ja 30.4. Ruissalo 1♂ (A. Keskinen). Suurin määrä Jurmossa 18.5. 40 lintua.

IDÄNUUNILINTU

Phylloscopus trochiloides

Kaksi havaintoa: 20.5. Dra Vänä 1p (SS) ja 10.6. Rihtniemi 1Ä (JHe).

SIRITTÄJÄ *P. sibilatrix*

Ensihavainto 22.4. Jurmossa. Mante-
reelta 27.4. Kaa Kuusistonlahti 1Ä (KR).
Samana päivänä Par Granvik 2ä. Yleis-
tyi jo toukokuun ensimmäisellä viikol-
la. Suurin määrä Jurmossa 8.5. 6 sirit-
tää.

TILTALTTI *P. collybita*

Jurmon ensihavainto 10.4. 1 ex. Man-
tereella 13.4. Kaa Kuusistonlahti 1Ä
(KR) ja Rihtniemi 1p (T. Santamaa, M.
Lappalainen). Minkäänlaista huippua
ei esiintynyt, jos ei oteta lukuun 8.5. Jur-
mossa olleita 400 "phyllari" sp:tä, mut-
ta kukapa niistä tietäisi varmasti sanoa.

PAJULINTU *P. trochilus*

Ensimmäinen 13.4. Par Granvik 1Ä
(KK). Seuraava 15.4. Jurmo 1. Yleistyi
huhtikuun viimeisinä päivinä. Jurmos-
sa 8.5. 120 + 400 sp:tä sekä 18.5. 250.

HIPPIÄINEN *Regulus regulus*

Ainoa mainittava 27.3. Jurmo 70p.

HARMAASIEPPO *Muscicapa striata*
Jurmossa 11.5. 1p. Seuraava 12.5. Ruiss-
salo 1p. Vain muutama havis ilmoitet-
tiin! Muutto venyi pitkälle kesäkuuhun.
Suurimpia määriä 18.5. 50 ja 20.5. mu-
kavasti 120. Toukokuun lopulta ja kesä-
kuun alusta useita 50 yksilön päiviä.
11.6. Jurmossa vielä 1 lintu.

PIKKUSIEPPO *Ficedula parva*

1.5. Jurmo 1 3kv♂, 8.5. Utö 1♂1♀ (TL),
9.5. Jurmo 1, 10.5. Utö 1♂ (TL), 15.5.
Jurmo 1♂ + 1-2 ♀-puk., 16.5. Dra
Morgonlandet 3p (SS), 17.5. Utö 1♂1♀
(TL), 18.5. Utö 1♀ (TL), 19.5. Jurmo 1,
20.5. Jurmo 2, 21.5. Utö 2 (JHe, MN),
24.5. Jurmo 2♂, 25.5. Jurmo 1, 27.5. Utö
2♀ (TL), 28.5. Utö 1♀ (TL) ja Jurmo 1p.

KIRJOSIEPPO *F. hypoleuca*

Ensimmäinen 20.4. Kaa Ala-Lemu 1p
(DB). Seuraava 25.4. Jurmo 1♂. Yleis-
tyi toukokuun ensimmäisinä päivinä.
Jurmon parhaat: 11.5. 50 ja 13.5. 60 lin-
tua.

PYRSTÖTIAINEN

Aegithalos caudatus

26.3. Jurmo 2 ja 27.3. Jurmo 1 olivat ai-
noat.

Jouko Hakala, Iäminen Pitkätatu 66-68, 1966

HÖMÖTIAINEN *Parus montanus*

Yksi ulkosaaristohavainto: 30.4. Jurmo
1p.

KUUSITIAINEN *P. ater*

Jurmossa 18.3.-1.5. havaintoja 1-2 lin-
nusta.

SINITIAINEN *P. caeruleus*

Jurmossa havaintoja 28.3.-29.4. Suurin
määrä 8.4. 5p.

TALITIAINEN *P. major*

Muuttohavaintoja Jurmossa ja Utöstä.
Jurmon max 25.3. 50p.

PÄHKINÄNAKKELI *Sitta europaea*

29.3.-9.4. Tur Katariinanlaakso 1 lau-
lava koiras (JLP, Jaana Lampolahti).

KUHANKEITTÄJÄ *Oriolus oriolus*

Jurmossa 24.5. 1♂, 27.5. 1♂, 29.5. 1♂,
30.5. 1♀ ja 31.5. 1♂1♀ sekä 5.-6.6.
Nau Käldinge 1♂ (VV).

**Ensimmäisten varisten jo hautoessa te-
kee moni muuttolintu vielä tuloaan
Suomeen. En stadskräka ruvar.**

PIKKULEPINKÄINEN *Lanius collurio*

Ensimmäiset 29.4. Jurmo 2. Seuraavat
5.5. Nau Käldinge 1♂ (VV) sekä 6.5.
Jurmo 1. Mantelella 12.5. Tur Rauvo-
la 2p (T. Wistbacka, M. Suomi). Muu-
ton huippua Jurmossa 19.5. 40 ja 27.5.
50 ex. 2.6. vielä 30.

ISOLEPINKÄINEN *L. excubitor*

Viimeiset talvehtijat 1.4. Paimionlahti
2p (MN ym), 5.4. Tur Friskalanlahti 1p
(JL, K. Karhu) ja 12.4. Rauvola 1p (PVH,
JS).

PÄHKINÄHAKKI

Nucifraga caryocatactes

Ensimmäiset 4.3. Hou Roslax 1 (KR) ja

Hou Lömsö 3 (KR). Yhteensä 16 havaintoa 23:sta linnusta. Kolmea enempää ei kerralla nähty. Kaikki havainnot saaris-tokunnista.

NAAKKA *Corvus monedula*

Ensimmäiset muuttajat 1.3. Rihtniemi 15m (A. Innola). Seuraavat 10.3. Kor Markomby 7m (AS) ja 12.3. Rihtniemi 12m (PA). Suurimpia paikallismääriä: 22.3. Pern Laukka 150p (JKN) ja 6.4. Pern Lemu 200p (JKN). Viimeisiä muuttajia 19.5. Uus Letto 4m (VMr).

MUSTAVARIS *C. frugilegus*

Ensimmäiset 22.2. Hou Kasberget 3NE (KR). Seuraavat 5.3. Tur Pansio 2ad 1juv (SK), 6.3. Rai Hauninen 1 (RH), jonka jälkeen yleistyi nopeasti. Suuria määriä ei havaittu. Parhaat Jurmossa 23.4. 10 ja 27.4. 10 lintua.

VARIS *C. corone cornix*

Ensimmäisiä todennäköisiä muuttajia: 11.2. Par Lielax 3NE (SK). Seuraavat 17.3. Pyh Ithode 20m (VMr). Suurin summa 14.4. Rihtniemi 222m (K. Haapala). Viimeiset muuttajat 23.5. Rihtniemi 2m (K. Haapala).

KORPPI *C. corax*

Yksi muuttoilmoitus: 11.2. Par Lielax 1NE (SK).

KOTTARAINEN *Sturnus vulgaris*

Ensimmäisiä 12.3. Kaa Koristo 12p (DB) sekä samana päivänä Pyh Polttila 3p (VMr). Suurimpia parvia 17.3. Pern Hästö 81p (JKN), 9.4. Pern Koski 120p (JKN) ja 9.4. Pern Mussaari 150p (JKN).

PIKKUVARPUNEN *Passer montanus* 4.3. Hou Björkö 3 (MY), 9.3. Tur Topinoja 42 (JL), 6.4. Rihtniemi 1 (M. Lappalainen), 11.4. Rihtniemi 1SE (J. Grönlund), 3.—16.5. Jurmo 1, 8.5. Tur Pitkämäki 1 ♂ 1 ♀ (JL) ja 18.5. Pyh Polttila 2 pesivää paria (VMr).

PEIPPO *Fringilla coelebs*

2.3. Kaa Littoinen 1m (KR) oli ensimmäinen. Seuraavat 18.3. Jurmo 10. Kovin suuria määriä ei havaittu muualta kuin Jurmossa, jossa paras oli 15.4. 550p + 180m. Mantereen suurin summa aika vaatimaton 294m Uus Liesluodossa 22.4. (EG). Viimeiset muuttajat 23.5. Rihtniemi 3m (K. Haapala).

JÄRRIFEIPPO *F. montifringilla*

18.3. Jurmossa jo 60p, mantereen ensimmäiset ilmoitetut vasta 22.4. Tur Ruissalo 5p (SK). Jurmon paras päivä 15.4. 190p + 70m, mutta päämuuttoa kuvaa paremmin: 30.4. Kus Laupunen 1071m (AS). Viimeinen 31.5. Jurmo 1p.

VIHERPEIPPO *Carduelis chloris*

18.3. Jurmossa 60p.

TIKLI *C. carduelis*

Ensimmäiset 4.3. Ruissalon silta 7Ä (T. Kunttu) ja Paimionlahti 5 (R. Mäki). Yleistyi kuun puolivälissä. Toinen "suuri" parvi 1.4. Ruissalo 7p (RK).

VIHERVARPUNEN *C. spinus*

Ensimmäiset tavattiin 19.3. Ruissalossa 2 (RLi, MS). Mantereen suurin parvi 27.3. Ruissalo n. 15p (SK). Jurmon paras 8.5. 60m.

HEMPPO *C. cannabina*

Ensimmäinen 13.3. Tur Rauvola 1. Seuraavat niin ikään Rauvolasta 15.3. 1+ä+1m (PVH, JHe ym). Mitään suurparvia ei ilmoitettu, viimeinen muuttaja Jurmossa 22.5. 1m.

VUORIHEMPPO *C. flavirostris*

Ainoa ilmoitettu 15.3. Sal Meriniitty 9p (EL).

URPIAINEN *C. flammea*

Muuttavia urpiaisia nähtiin tosi niukasti. Jurmon ensimmäinen 9.4. 1m. Paras päivä 13.4. 20m. Mantereen suurin kertymä 24.—27.3. Tur Länsilaituri 30p (SK ym). Viimeinen havainto 3.6. Jurmo 1p.

TUNDRAURPIAINEN *C. hornemanni*

7.3. Tur Länsilaituri peräti 20 (T. Numminen), 24.3. Tur Länsilaituri 1 (SK), 27.3. Tur Länsilaituri 1 (SK) ja 15.—16.4. Jurmo 1.

PIKKUKÄPYLINTU

Loxia curvirostra

Havaintoja ainoastaan Jurmossa, jossa 10—20 linnun parvia lähes päivittäin huhti—toukokuussa.

ISOKÄPYLINTU *L. pytyopsittacus*

Pari yksittäistä Jurmossa huhtikuussa.

PUNAVARPUNEN

Carpodacus erythrinus

Ensimmäiset Jurmossa 19.5. 1p3m. Mantereella 22.5. Tur Rauvola 2Ä (JLP). Yleistyi kuun lopulla. Eniten 31.5. Jurmo 30p10m.

NOKKAVARPUNEN

Coccothraustes coccothraustes

Havaintoja n. 50 yksilöstä. Suurin määrä 1.5. Jurmossa 4m1p. Huhtikuiset: 3.4. Tur Katariinanlaakso 1 parvi, joka ilmeisesti pesi paikalla, havaintoja ajalta 3.4.—25.5. (JLP, Jaana Lampolahti), 10.4. Jurmo 1p, 11.4. Rai Tikanmaa 1m (RH), 14.4. Tur Rauvola 2SE (PVH, R. Baarman), 15.4. Paimionlahti 1m (TL), 16.4. Tur Ruissalo 1p, 17.4. Rai keskusta 3 (P. Tuomola), 18.4. Pern Kirkko 1p (JKN),

Tur Puistomäki 3p ja Tur Pulmussuontie 1p (R. Ernvall), 19.4. Jurmo 1p, 19.—20.4. Tur Kapteenintie 2—3p (JKV), 20.4. Jurmo 2p, 21.4. Nau Trunsö 1p (MY), 22.4. Uus Lepäinen 3p (RH), 25.—27.4. Jurmo 2p, 25.4. Pern Kirkko 2p (JKN), 29.4. Jurmo 1p ja 30.4. Jurmo 1—2p.

Toukokuiset: 1.5. Jurmo 4m1p, 2.5. Jurmo 1p ja Tur Kärsämäki 2 (JL), 3.5. Jurmo 1p ja Tur Heikkilän kasarmi 1p (TL), 4.—7.5. Utö 1p (TL), 10.5. Tur Ruissalo 1p (EG), 11.5. Tur Ruissalo 1p (HV), 12.5. Tur Katariinanlaakso 4 (JL), 13.5. Tur Ruissalo 1 (A. Keskinen) ja Dra Ekhamn 2p (JL ym), 17.5. Jurmo 1 tuli muutolta ja Tur Ruissalo 2p (HV), 23.5. Tur Itäinen Rantakatu 1p (I. Sten), 24.5. Tur Piispankatu 1p (I. Sten), 26.5. Jurmo 1p, 29.5. Jurmo 1p, 30.5. Hal Joensuu 1 (SS) sekä 31.5. Jurmo 1p.

LAPINSIRKKU *Calcarius lapponicus*

Muuton alkua: 7.4. Tur Ävik 1p (K. Savolainen) ja Jurmo 8.4. 2 exx. Päämuuttoa: 20.4. Tur Ävik 10p (K. Savolainen), 22.4. Uus Liesluoto 3m (EG), 22.4. Tur Ruissalo 2 laulavaa koirasta! (SK ym). Viimeinen 19.5. Jurmo 1m.

PULMUNEN *Plectrophenax nivalis*

Muuton avasi 24.2. Pyh Rihtniemi 1S (PA, T. Veistola). Seuraavat 1.3. Rihtniemi 1N (K. Haapala), 15.3. Tur Ävik 1 (JKi). Jurmon suurin määrä 18.3. 30p25m. Päämuuttoa: 27.3. Kaa Kuusistonlahti 34N (EG), 29.3. Tur Ävik 25p (JKi), 1.4. Rihtniemi 115 m/p (PA) ja 3.4. Rihtniemi 20p55m (K. Haapala ym). Viimeinen 19.5. Jurmo 1m.

PELTOSIRKKU *Emberiza hortulana*

Ensimmäiset vasta 2.5. Jurmossa 3 exx. Mantereen ensihavainto 13.5. Lai Ropa 1p (VMr). Parhaita päiviä Jurmossa 10.5. 5m5p ja 11.5. 20 sirkkua.

POHJANSIRKKU & TIK-SIRKKU

Emberiza rustica & Erus/Epus/Eaur
Neljä pohjansirkkua ilmoitettiin: 12.5. Tur Friskala 1 ♂ p (MS, RLi), 15.—16.5. Jurmo 1, 18.5. Par Vänö 1 ♀ p (SS, A. Vienonen ym) sekä pesimäpaikalta 27.5. Ylä Vaskijärven luonnonpuisto 1 ♂ Ä (PM).

Tik-sirkuista viisi havaintoa: 9.5. Rihtniemi 1m (PA, H. Klemola, H. Friman), 13.5. Rihtniemi 2 (JHe, J. Komi), 15.5. Jurmo 2m, 16.5. Jurmo 1m ja 18.5. Rihtniemi 1m (AS, KK).

PAJUSIRKKU *E. schoeniclus*

Ensihavainto 15.3. Paimionlahti 1 (KK, AK). Seuraava 16.3. Mietoistenlahti 2p (EL). Yleistyi nopeasti näiden jälkeen. Paras muuttopäivä oli 26.4. Jurmo 10m. □

Ukuli 1990 — 21. vuosikerran sisältö

ISSN 0782-8195

Tiedon Antaja vuoteen 1977 (n:ot 1—10)

Julkaisija

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Päätoimittaja

Veijo Vänskä (n:o 1)

Ilmari Pulli (n:ot 2—4)

Artikkelit

n:o/sivu

Gustafsson Esko: Erinomaiset lintukirjat länsinaapurista	4:14
Gustafsson Esko: Eräs kirjallisuusarvostelu, Suomen linnusto	2:29
Gustafsson Esko: Miten täytän arkistokortin — oikein	4:7
Gustafsson Esko: Uhanalaiset lintulajit — linnustomme tulevaisuutta?	1:4
Gustafsson Esko: Varsinais-Suomen uhanalaiset lintulajit	2:4
Högmänder Jouko: Linnuston suojele Saaristomeren kansallispuistossa	3:4
Kaikusalo Asko: Miten tunnistan hiippahännän	2:24
Kunttu Sampo, Nikkanen Timo ja Piha Juhana: Pikkusiepon esiintyminen TLY:n alueella	3:15
Laine Jarmo: Hanhet ja kuovit sumussa	1:28
Laine Rauno: Aurinkoinen talviralli 1990	4:34
Laine Rauno: Talviralli 1989	1:21
Laine Rauno: Vaeltelua Ruotsin tuntureilla	1:30
Laine Rauno: Varsinais-Suomen kansanomaisista lunnunimistä	2:8
Lampolahti Janne: Friskalanlahti ja Rauvolanlahti — lintulahdet Turun kupeella	3:18
Lehtinen Ari ja Kaikusalo Asko: Jurmon nisäkkäistä	2:22
Matikainen Jyrki: Alkukevät 1990 Jurmossa	2:21
Nordström Hans: Merikotka voi hyvin?	3:12
Pekkala Seppo: Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1989	1:10
Rivasto Ari: Petorengastusta Utössä vuosina 1983—90	2:32
Suoranta Asko: Talvinen Etelä-Turkki	4:8
Sällylä Seppo: Halikonlahden alaskansirrit	3:32
Tarponen Esko: Vanhan ajan linturetki	2:25
Turun Lintutieteellinen Yhdistys: Jurmon lintuaseman toimintakertomus 1989	2:20
Turun Lintutieteellinen Yhdistys: Toimintakertomus 1989	2:26
Vuorinen Juha: Tuulihaukan onnistunut pönttöpesintä	1:17
Vähämäki Tapani ja Heikkilä Heikki: Sisämaassakin voi harrastaa	4:5

Linturaportit

Alho Pekka, Kunttu Sampo ja Laine Rauno: Lintusyksyt 1988 ja 89 Varsinais-Suomessa	4:16
Matikainen Jyrki ja Vänskä Veijo: Lintusyksy 1989 Jurmossa	1:18
Missonen Tapani: Lintutalvi 1988/1989	1:22

Haastattelut

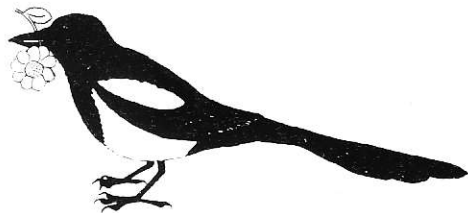
Pulli Ilmari: Hannu Velmala on hoitanut pinnat kotiin	2:16
Pulli Ilmari: Vuoden 1989 rengastaja viettää kesäkuut salomailla	3:26

Pääkirjoitukset

Linkola Pentti: Suomi rakentaa	4:3
Pulli Ilmari: Laatua ja elämyksiä	2:3
Pulli Ilmari: Toivo ja lupaus	3:3

Muut

Forsten Annika: Annikan palsta	3:30
Laine Rauno: Viisi pientä vihjettä	4:12
Lemmetyinen Risto: Historian siipien havinaa	3:31
Tunnistuskilpailu I:n arviointi	4:33
Turun Lintutieteellinen Yhdistys: Hallitus 1990	2:34
Veistola Simo ja Tapani: Uutisia lintumaailmalta	4:36

Osoitemuistio 1991

Hallitus

Puheenjohtaja Juhana Piha Norjankatu 25, 20740 Turku	921-423 940
Varapuheenjohtaja Annika Forsten Aurakatu 20 A 5, 20100 Turku	921-318 404
Sihteeri Maija-Liisa Heikkilä Puutarhakatu 23 A 4, 20140 Turku	921-308 426
Rahastonhoitaja Katarina Piha Kiinamyllynkatu 5 A 31, 20500 Turku	921-313 694
LYL-aluevastaava Sampo Kunttu Rauhankatu 13 A, 20100 Turku	921-304 424
Jäsen Erno Kärkkäinen Lapintie 2 G 69, 20740 Turku	921-422 774
Jäsen Timo Nikkanen Napaturunkatu 2 C 51, 20610 Turku	921-444 050
Jäsen Rami Lindroos It. Pitkätkatu 37 B 58, 20700 Turku	921-334 281
Jäsen Petri Laine Nummittie 4, 21540 Preitilä	921-808 838
Jäsen Janne Lampolahti Kirkonkylän koulu as 8, 27510 Eura	938-55 162

Arkistot

Havaintoarkisto Juhana Piha ks. hallitus	
Lehtiarkisto Sampo Kunttu ks. hallitus	
Järvilintuarkisto Asko Suoranta Koukkarinkatu 4 C 33, 20610 Turku	921-446 619
Suoarkisto Antti Karlin Kalevantie 15 A 22, 23500 Uusikaupunki	922- 24 040

Jurmon lintuasema

Asemanhoitaja Veijo Vänskä 21650 Lillandet	926-54 258
---	------------

Jäsentiedote

Tiedotevastaava Mikko Suhonen It. Pitkätkatu 10 C 45, 20520 Turku	921-318 626
--	-------------

Loukkaantuneet eläimet

Eläinsuojeluvälvoija Anja Eerikäinen	921-484 062
--------------------------------------	-------------

Nuorisosaosto

Puheenjohtaja Sampo Kunttu ks. hallitus	
Sihteeri Kaarina Virtanen Välskärinkatu 39 A 5, 20720 Turku	921-421 512

Toimikunnat

Alueriiteettikomitea Puheenjohtaja Tom Lindroos Luostarinkatu 12 A 17, 20700 Turku	921-516 826
Sihteeri Hannu Friman Perälänkatu 19, 20520 Turku	921-379 480
Antikviteettikollegio Puheenjohtaja Juha Vuorinen Katunpää 2 C 11, 20610 Turku	921-531 213
Havaintotoimikunta Puheenjohtaja Juhana Piha ks. hallitus	
Julkaisutoimikunta Puheenjohtaja Juhana Piha ks. hallitus	
Petolintutoimikunta Puheenjohtaja Seppo Pekkala Vaskitorvenkatu 11 as. 3, 20840 Turku	921-333 505
Tutkimustoimikunta Puheenjohtaja Esa Lehikoinen Mäntytie 14 E, 23100 Mynämäki	921-706 064
Urheilutoimikunta Puheenjohtaja Rami Lindroos ks. hallitus	
Varsinais-Suomen Linnut -kirjan toimituskunta Puheenjohtaja Juhana Piha ks. hallitus	
Ukulin toimituskunta Toimitussiht. Ilmari Pulli Raadinkatu 2 D 48, 20750 Turku	921-447 251
Päätöimittaja Veijo Vänskä ks. Jurmo	
Toimittajat Janne Lampolahti ja Sampo Kunttu ks. hallitus	